Weinrauch Katalin

Karácsonyéj

Szikrázó szép
téli éjen
harang kondul
majd éjfélben.

Csendes éjben
messze hangzik,
utat talál
a szívünkig.

Templomba hív
látni csodát:
ma született
kis Jézuskát.

Térdet hajtva
köszönteni,
hogy ím eljött
megváltani!...

Égi gyermek
itt van végre,
gyarló ember
örömére.

Selyem, bársony
helyett szalma
Jézus testét
betakarja.

Szegényeknek
ő királya,
bűneinket
elvállalja.

Szeretetet
kér cserébe,
fogadjuk őt
a szívünkbe.

Szemünk lássa,
amit ő lát:
magányosan
síró árvát.

Fülünk hallja,
hogyha kérnek
módosabbtól
segítséget.

Szánkból a szó
áldás legyen,
jószándékunk
mindenekben.

Karácsonyéj
békességben
vezéreljen
egész évben,

kisded Jézus
születése
áldást hozzon
mindenkire.

Devecsery László

Kályha dalol

Fatüzű kályha
lobog a házba',
varázs a fénye,
duruzsol éjre,
lobog a télre,
táncol az égre,
hópihe-szépre,

s a dunna alatt
minden kisgyerek
karácsony-álmot
álmodik…

Kosztolányi Dezső

Karácsony

Ezüst esőben száll le a karácsony,
a kályha zúg, a hóesés sűrű;
a lámpafény aranylik a kalácson,
a kocka pörg, gőzöl a tejsűrű.

Kik messze voltak, most mind összejönnek
a percet édes szóval ütni el,
amíg a tél a megfagyott mezőket
karcolja éles, kék jégkörmivel.

Molnár Judit

Nagyapó

Az Alpok hófödte csúcsai alatt létezett valaha egy barátságos városka. Az emberek ismerték egymást, kedvesen elbeszélgettek a vasárnapi mise után. A város nyugalmát azonban időnként beárnyékolta a félelem. Azt beszélték a lakói, hogy fent a hegyen egy roppant gonosz öregember lakik, aki időnként elragad egy-egy gyermeket.

– Siess haza az iskolából; ne csatangolj; ne járkálj, mikor sötétedik, hiszen tudod! – hangzottak a szülői intelmek.

Ki hitt a gonosz öreg létezésében, ki nem. De nem árt az óvatosság, meg aztán ki tudja? – így gondolkodtak az anyák, az apák, és aggódtak csemetéjükért.

Márk is itt élt szüleivel. Nagyszülei régen meghaltak, nem ismerte őket. Csendes kisfiú volt, éppen kilencéves.

– Iskola után siess haza! – szólt apa, mikor reggeliztek.

Suliba menet azon elmélkedett, hogy szülei minden reggel elmondják ezt neki.

Egykeként talán még jobban féltették, mint a többi gyereket.

Unalmasnak érzett mindent maga körül. Anyjáék dolgoztak, szinte egész nap.

Egyetlen társasága az udvaron kapirgáló csirkék voltak.

Hirtelen felnézett a hegyre. A havas csúcson kavargó felhő ült, ami arra utalt, hogy fent hóvihar tombol.

Mielőtt belépett az iskolába, nagy elhatározásra jutott. „Megkeresem a vén gonoszt. Vajon milyen lehet?”

Délben elült a hegyen a vihar. Márk hazasietett, evett, jó melegen felöltözött, és útnak indult.

Sokáig gyalogolt. Felette kéken ragyogott az ég, arcát simogatta a Nap, fehéren csillogott a hó a lába alatt.

Egyszer csak megpillantotta a házat. Előtte egy fehér szakállú bácsi fát hasogatott.

A kisfiú odament hozzá, megkérdezte, hol lakik a gonosz vénség.

A bácsi nagyot nevetett, és figyelmesen nézte a gyereket. Még a szeme is mosolygott, és Márk szerint egészen olyan volt, mint a Mikulás.

– Rajtam kívül nem lakik itt senki – felelte, majd teát készített. Késő délutánig beszélgettek. Kiderült, hogy az öregnek senkije sincs, egyedül él fent a szelek birodalmában. Márk úgy érezte magát, mintha a mesébe csöppent volna, és megígérte, hogy máskor is eljön hozzá látogatóba.

Telt-múlt az idő. Az idős férfi és a kisfiú barátsága egyre erősödött. De erősödött a hideg is, és télbe fordult az idő.

Egy napon a gyerek üresen találta a házat. „Biztosan elutazott Nagyapó”– gondolta. Magában titokban úgy hívta az öreget.

Mikor beérkezett a városba, szirénázó mentőautó haladt el mellette, és neki valahogy rossz érzése támadt.

Véletlenül meghallotta, amint a városlakók azt beszélték, hogy valami idős bácsit szállítottak be a kórházba. S neki, a kilencéves, magányos kisfiúnak, gyermeki szíve megsúgta, ki lehet az...

– Nagyapó, Nagyapó – nyöszörögte, és szaladt egyenesen a kórház felé.

Mikor már ott ült a beteg ágyánál, két kis kezébe fogta az öreg, barna kezet, azt suttogta:

– Ne halj meg, Nagyapó, ne halj meg!

Ő pedig kinyitotta a szemét, fáradtan elmosolyodott, és halkan válaszolt:

– Nem fogok, kis Unokám, kicsiny, fogadott Unokám... Megígérem!

Ezzel elaludt. Most már volt kiért élnie...

Napok, hetek teltek el. Márk mindennap bement a kórházba. Az ágy szélén ülve, türelmesen etette a bácsit.

Megható volt, amint kis mancsában tartva a tányért, kanalat, kissé ügyetlenül táplálta a gyenge öreget.

– Egyél, Nagyapóka, egyél – kedveskedett.

Ilyenkor az agg férfi mikulásszeme megtelt könnyel. Hálás volt Istennek ezért a jó gyermekért.

Egyik nap azonban rosszul érezte magát. Márk hiába vette elő a tányérkát az étellel, egyetlen falatot sem evett.

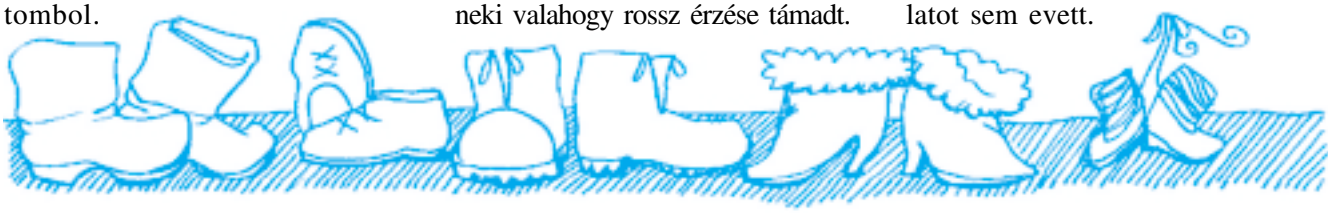

A kisfiú aznap aggodalommal hagyta ott, és hazafelé menet, betért a templomba. Sokáig imádkozott.

– Istenem, kérlek, ne vedd el tőlem Nagyapókát! Jézusom, segíts meg...

A templom ablakán bevilágított a délutáni napsugár. Bearanyozta az oltárt, a gyerek haját. Olyan lágyan simogatta, mintha Jézus emberszerető, jóságos keze érintené...

Másnap Márk iskola helyett a kórházba sietett. Mikor Nagyapó ágyát üresen találta, valami nyöszörgő hang jött ki a torkán, szemét égették a könnyek.

Lerohant a lépcsőn. A lépcsőfordulónál leesett, az arcát is lehorzsolta, de észre sem vette, csak rohant, rohant tovább.

Mikor kiért a kórházból, már semmit sem látott a könnyeitől. Elkeseredve törölte le, szétkenve az arcán.

– Hová rohansz, Kisunokám? – hallott egy kedves hangot.

– Nagyapó?!

Megfordult, s a lócán ott ült a mikulásarcú öregember.

Márk hevesen a nyakába borult, összemaszatolva őt a könnyeivel.

– Azt hittem... azt hittem – susogta.

– Nem, kicsi Márk, nem. Megígértem, hogy élni fogok – mosolygott, és gyengéden szárítgatta fel a kis patakocskákat.

Talán az orvosok, talán az igazhitű fohász, talán a szeretet segített, talán mindez együtt, de Nagyapó teljesen meggyógyult.

Megérkezett a tavasz, üde színeket ontva a hegyi városkára.

Márk mindent elmondott a szüleinek. Ők döbbenten hallgatták, majd sokáig beszélgettek egymás közt.

– Márk – kezdte anya –, hívd meg hozzánk a bácsit. Szívesen megismernénk...hm... Nagyapót.

Azóta Nagyapó rendszeres vendége lett a családnak. A szülők megszerették.

Mikor Márknak kishúga született, az öregember tarka virágcsokrot hozott az alpesi rétről.

Vasárnaponként együtt ment fogadott családjával a templomba. Valami különös fény töltötte el ilyenkor Isten házát.

Fent, a hófödte csúcsok legtetején mesélt és mesélt a szél. Egyetlen hangot formálva emberi szóvá:

– Nagyapóóó...

Molnár Judit

A gyöngy-könnybe zárt törpe

Régen történt, messze innen,
Sűrű erdő közepében
Sírdogált egy fenyőfácska,
Könnye csorgott ágról ágra.
Minden cseppje gyönggyé válott,
Ide hullott, oda hullott.
S pont egy törpe arra sétált,
Így a könnycsepp foglyává vált.
Gyöngyszemnek a belsejében
Reszketett is ijedtében –
Begurult a kis patakba,
S az csobogva elsodorta.
Elúszott a nagy folyóig,
A tengerig, az óceánig.
Ott egy hullám partra dobta,
Két testvérke megtalálta,
Könnycsepp gyöngyöt összetörte
Kiszabadult hát a törpe.
Szabadságnak megörülve
Így szólt bajszát megtörölve:
„Kicsi fiú, kicsi lány!
A szívetek mit kíván?
Mit kívántok – véghezviszem,
Vágyaitok teljesítem!
De varázsomnak van egy titka,
Nagyon furcsa s nagyon ritka.
Akármit is akarhattok,
Mindent-mindent megkaphattok.
De az önzetlenség nagy szó –
Nos, egy ily' vágy lesz a legutolsó.
Több semmit sem kívánhattok,
S engem többé nem láthattok..."
Megszeppent a két kis gyerek,
Nem lehetnek önzetlenek?
Mi is az az önzetlenség?
S mi az, ami nekik elég?
Kértek tehát sok játékot,
Könyvet, csokit, finomságot.
Gondolkodtak, mi kéne még?
A sok jóból sosem elég!
De egyszer csak összebújtak,
Sok ideig tanakodtak.
A törpéhez ketten szóltak,
Halkan hangzottak a szavak:
„Édes, kedves varázs-törpe...
Nagyanyókánk lábát törte,
Azóta is sántít szegény,
Van számára egy kis remény?
Szeretnénk, ha meggyógyulna,
Beteg lába sose fájna..."
Mire kimondták, mit kérnek,
Nyoma veszett a törpének.
Összenézett a két gyerek –
Most voltak hát önzetlenek...
Szívük-lelkük megremegett,
Megtöltötte a szeretet.
Ez tehát az önzetlenség...
Ez az, miből sosem elég.
Nagyanyóka, nagyapóka
Kéz a kézben jött a partra.
„Meggyógyult a beteg lábam!
Ilyet én még nem pipáltam!"
A két öreg sírt s nevetett,
„Ilyen csoda hogy történhet?"
Mosolygott a két kis gyerek:
„Ilyen, ha az ember szeret!"
Napjainkban, messze innen,
Sűrű erdő közepében,
Csilingelő gombaházban
Él a törpénk egymagában.
Gyakran el-elvándorolgat,
Itt is, ott is meg-megszállhat.
Kerüli a síró fákat,
Mindent, ami gyöngybe zárhat.
Hogyha vele találkoznál,
Gondolkozz el, mit kívánnál?

Nagy László

Borzasan

Csin-csin, csin-csere-rere,
szólnak a kékfejű széncinkék.
Cseréljünk: szív-csere-bere,
cinkeszívvel én is víg lennék.

Tél van, a télnek gyomra van,
s én borzasabb vagyok nálatok.
Ti összebújtok boldogan,
a kazal aranyos házatok.

Fésűs Éva

Álmodik a fenyőfácska

Álmodik a fenyőfácska
odakinn az erdőn.
Ragyogó lesz a ruhája,
ha az ünnep eljön.

Csillag röppen a hegyére,
gyertya lángja lobban,
dallal várják és örömmel
boldog otthonokban.

Legszebb álma mégis az, hogy
mindenki szívébe
költözzék be szent karácsony
ünnepén a béke.

Kiss Dénes

Időfehér

Sűrű pihe-csillagot
hullatnak már a napok.
Ég vakít, táj vakít,
csak azért nem látlak itt.

Pihe-puhán hull a hó,
csipkés csöndet horgoló,
szikrázó, sápasztó,
fehér időket hozó.

Fagytűz, jégláng – fény vacog
dombháton, faágon.
Az elmúlás átragyog
a megőszült világon.

Szűcs Imre

Fehéren jön meg a tél

Gyönyörű lesz majd a rét,
Fehér szirmú margarét,
Hahó, hahó, hahó!
Ha éjszaka megered
S erdőt, mezőt betemet,
A hó, a hó, a hó!
Kinyitom az ablakom,
Csengők szavát hallgatom,
Hahó, hahó, hahó!
Fehéren jön meg a tél,
De varjaktól feketéll
A hó, a hó, a hó!

Tóthárpád Ferenc

A hóember

Bár neve: ember,
hóból a lába,
hóból a törzse,
hó a ruhája.

Tán nem is ember!
Vagy talán mégis?
Meg sose moccan,
Tudja a szél is.

Két szeme: két gomb,
Répa az orra.
Szén mosolyáért
Pisti csúfolja.

Karjai ágak,
„ég fele néznek”!
Hessegetik a
széncinegéket.

Weöres Sándor

Tél

Hó a mező takarója,
hűvös a nap, fogy a láng.

Délen a fecske, a gólya
Gondol-e ránk?

Nincs dal az ég hidegében,
károg a varjúsereg.

Mégis a szán fut a jégen,
gyerekek!

Jókedvű magyar irodalmunk

Szemezgetés Petőfi Sándor költészetéből (5. rész)

Petőfi Sándor népdalaihoz képest a korábbi próbálkozások, így Kölcsey Ferenc, Kisfaludy Károly, Vörösmarty Mihály vagy Czuczor Gergely népdalszerű versei csak kísérletek, előzmények voltak. Az irodalmi köztudattal, az úgynevezett igényesebb olvasói közönséggel elsősorban Petőfi Sándor népdalszerű alkotásai fogadtatták el a *dal* műfajt. Annyira, hogy közülük nem egyet a kortársak eredeti *népdal*nak hittek, sőt később az eredetieket is ezekhez mérték, a népdalok normáját ezekhez igazították.

Petőfi alkotásaiban nemcsak az imitáló, vagy egyszerűbben szólva: a *zseniális utánzó tehetség*ét csodálhatjuk meg, hanem a *kompozíciós találékonyság*át is. Bár később is írt népdalokat, az egyik legsikerültebb helyzetdala, a *Falu végén kurta kocsma…*, amelyik 1847 augusztusában született, és bátran rögzíthetjük, hogy Petőfi Sándor dalköltészetének kiteljesedése és virágzása.

Költőnknek ez a híres költeménye, a *Falu végén kurta kocsma...* című Matolcs községhez fűződik, bár Fülpösdaróc és Csenger is magáénak vallja azt a helyszínt, amelyik ezt a Szatmáron írt verset ihlette. A kocsmát már régen lebontották, és a kompnak is csak a helyét tudják megmutatni az öregek. Ám a kocsma helyét emléktábla jelzi.

A Falu végén kurta kocsma című, egyes szám harmadik személyben elhangzó *életkép* legvonzóbb értéke az emberi együttérzés és az egyszerűség.

Falu végén kurta kocsma…

Falu végén kurta kocsma,
Oda rúg ki a Szamosra,
Meg is látná magát benne,
Ha az éj nem közelegne.

Az éjszaka közeledik,
A világ lecsendesedik,
Pihen a komp, kikötötték,
Benne hallgat a sötétség.

De a kocsma bezzeg hangos!
Munkálódik a cimbalmos,
A legények kurjongatnak,
Szinte reng belé az ablak.

„Kocsmárosné, aranyvirág,
Ide a legjobbik borát,
Vén legyen, mint a nagyapám,
És tüzes, mint ifju babám!

Húzd rá cigány, húzzad jobban,
Táncolni való kedvem van,
Eltáncolom a pénzemet,
Kitáncolom a lelkemet!”

Bekopognak az ablakon:
„Ne zugjatok olyan nagyon,
Azt üzeni az uraság,
Mert lefeküdt, alunni vágy.”

„Ördög bújjék az uradba,
Te pedig menj a pokolba!...
Húzd rá, cigány, csak azért is,
Ha mindjárt az ingemért is!”

Megint jőnek, kopogtatnak:
„Csendesebben vigadjanak,
Isten áldja meg kendteket,
Szegény édesanyám beteg.”

Feleletet egyik sem ad,
Kihörpentik boraikat,
Végét vetik a zenének
S hazamennek a legények.

(Szatmár, 1847. augusztus)

Petőfi Sándorról csak azt tudjuk, hogy mikor született. Ám halálának sem helyét, sem idejét nem sikerült pontosan kiderítenie senkinek. Talán azért nem, valljuk meg romantikusan, mert meg sem halt. Szelleme mindenképp közöttünk él, gondolatai a lelkünkbe vésődtek.

A Petőfi-verseket a magyarul értők, beszélők szívesen olvassák, és a *népdalként ismert megzenésített költemény*eit sűrűn fel-felcsendítik, mert költőnk műveiben valósággal látni, érezni, ízlelni lehet a tájat, az otthon melegét, az emberi kapcsolatok sokszínűségét.

Az általunk itt, az *Irká*ban bemutatott versei esetében talán mindennél fontosabb a játékosság, az egészséges, keresetlen humor, az egyenes beszéd, amely a mai világban ritka vendég közöttünk. Az őszinte szókimondás biztosítja Petőfinek a megjósolt örökéletet, és azt, hogy versei ma is a magyarság közös nyelvét jelentik szerte a világban.

Tíz pár csókot egyvégbül…

Tíz pár csókot egyvégbül,
A legédesebbjébül!
Ráadást is,
Feleség!
Nekem ennyi
Nem elég.

Csak ugy virág, ha tarka,
Csak ugy asszony, ha barna.
Barna kis
Feleség!
Szíved, szemed,
Ajkad ég!

Ölelj, ölelj, angyalom,
Ha ölelsz, azt gondolom,
Hogy én még
Igy élve
Felröpülök

Az égbe.
Oltsuk el már a gyertyát,
Mert azt ingyen nem adják,
A gyertya
Derága,
Minek ég itt
Hiába?

Házasodjunk, hajahaj,
Házasélet kutyabaj,
Mindig szép,
Mindig a,
Reggel, délben,
Éjszaka!

(Koltó, 1847. október)

Ismerős mindannyiunk számára Petőfi Sándornak a *Pató Pál úr* című verse. De olvassuk és hallgassuk ismét és ismét figyelmesen, mert olyan, mintha a vers születése óta, az elmúlt 165 év alatt semmit sem változott volna a gondolkodásmód, legyünk önkritikusak: a magyarság gondolkodásmódja. Levonhatnánk mi is, ma is a tanulságokat, amint költőnk is tette.

De lássuk a *Pató Pál úr* című Petőfi-vers megszületésének a hátterét!

Lezárult Petőfi válságkorszaka, és lázas tevékenységvágy fogta el. Ennek első híradása a *Sors, nyiss nekem tért...*, majd a magyarság elmaradottságát kíméletlenül ostorozó *Pató Pál úr*, amelyik vers *politikai szatírá*nak nevezhető. E *dalforma* jellemzője még az *életkép-ábrázolás*, a páros rím és a hangsúlyos verselés. Ez a műfaj a 19. század végéig élt, de csupán egyetlen jeles képviselője volt, mégpedig Petőfi Sándor.

Ugye, Pató Pál úr szavajárását nem kell megmagyaráznunk senkinek sem, aki magyar anyanyelvű, magyarul olvas és érez, ezt a mentalitást az jól ismeri.

Pató Pál úr

Mint elátkozott királyfi
Túl az Óperencián,
Él magában falujában
Pató Pál úr mogorván.
Be más lenne itt az élet,
Ha egy ifjú feleség...
Közbevágott Pató Pál úr:
„Ej, ráérünk arra még!”

Roskadófélben van a ház,
Hámlik le a vakolat,
S a szél egy darab födéllel
Már tudj’ isten hol szalad;
Javítsuk ki, mert maholnap
Pallásról néz be az ég...
Közbevágott Pató Pál úr:
„Ej, ráérünk arra még!”

Puszta a kert, e helyett a
Szántóföld szépen virít,
Termi bőven a pipacsnak
Mindenféle nemeit.
Mit henyél az a sok béres?
Mit henyélnek az ekék?...
Közbevágott Pató Pál úr:
„Ej, ráérünk arra még!”

Hát a mente, hát a nadrág,
Ugy megritkult, olyan ó,
Hogy szunyoghálónak is már
Csak szükségből volna jó;
Híni kell csak a szabót, a
Posztó meg van véve rég...
Közbevágott Pató Pál úr:
„Ej, ráérünk arra még!”

Életét így tengi által;
Bár apái nékie
Mindent oly bőven hagyának,
Soha sincsen semmije.
De ez nem az ő hibája;
Ő magyarnak születék,
S hazájában ősi jelszó:
„Ej, ráérünk arra még!”

(Pest, 1847. november)

A Petőfi-életmű lezárulása óta eltelt 164 év múltán is a kutatások főként Petőfi Sándor poétikájának a természetével, költői fejlődésének a törvényszerűségeivel kapcsolatban hoznak új megállapításokat. Ezek elsősorban lírája hallatlan rétegezettségét, sokoldalúságát bizonyították.

Mi itt, az *Irká*ban mindenekelőtt ***Petőfi Sándor humorá***ra akartuk a megkülönböztetett figyelmet irányítani, tudniillik ***költőnk humora emberbarátságtól érzékeny humor***, és ez jó, sőt jó ***ez*** nagyon!

A csámpás legény

Pórul jártak a leányok,
Eddig én jártam utánok,
Most ők járnak én utánam:
Látod, látod, csámpás lábam!

A legénység szépe java
Egytül-egyig elment tova,
Mind elmene katonának,
Én billegek, itt hagyának.

Kata húgom, jut eszedbe?
Kértelek: végy a szivedbe.
Kinevettél akkor csúful,
Ha nevettél, mostan búsulj.

Aki eddig rám se’ nézett,
Most én arra rá se’ nézek.
Ha nézem őt, azért nézem,
Hogy őkegyelmét lenézzem.

Melyik a legszebbik leány?
Azt veszem el, azt is talán,
Az is ugy lesz feleségem,
Hogyha megkér nagyon szépen.

Jó ilyenkor a csámpás is,
Ugy-e lyányok, mikor más nincs?
Kapnak rajtam a leányok,
Pedig csámpás lábbal járok!

(Debrecen, 1848. december)

Befejezésül

Legyen vigasztalónk az a tudat, hogy nem Petőfi Sándor az egyetlen magyar költő, aki jókedvet árasztó művekkel ajándékozta meg kortársait, na meg az utánuk következő, magyarul olvasókat, így minket is. De száz szónak is egy a vége: ***Petőfi Sándor olyan vidámsággal oltotta be a magyar költészetet, amely vidámság ma is jókedvet fakaszt*** – ha az olvasó és értőn hallgató közönség is úgy akarja.

Ugye, érdemes levennünk a polcunkról Petőfi Sándor összes versét ismét és ismét?

Dr. H. Tóth István CSc, *nyelvész*

Szederinda

– Jaj, Bogi, néha szeretnék úgy beszélgetni a Teremtővel, mint veled! Annyi, de annyi kérdésem lenne, de nem kapok választ tőle! Bár az is lehet, hogy csak nem értem meg a választ.

– Az bizony könnyen előfordulhat, de csak azzal, aki nem ér rá odafigyelni az aprócska jelekre, és nem tudja, milyen a Teremtő.

– Jelekre? Milyen jelekre?

– Amelyek által üzen nekünk. Aki odafigyel és megtanulja olvasni az üzeneteket, az sok szép, csodás dolgot élhet át. Mint ahogyan Szederinda is megtanult olvasni a jelekből.

A bölcs öreg Tölgy tövében békésen szundított az állandóan zsörtölődő Szederinda. Nem volt neki semmi sem jó, mindenben csak a hibát kereste. Hogy miért nem nőtt ő olyan magasra, mint a fák! Ráadásul a napot sem látja! És miért épp az ibolyának van szép, illatos virága? Bezzeg vele jól elbánt a Teremtő! Csupa tövis, csupa gyökér, állandóan futnia kell, ha életben akar maradni.

– Az a te bajod – szólt hozzá egy nap az öreg Tölgy –, hogy nem érted a Teremtő szavát. Ha tudnád, amit én, nem zsörtölődnél annyit!

– Ugyan, mit tudhatsz te, amit én nem? – válaszolta félvállról a mogorva szomszéd. – Nem hiszem, hogy bármi is változtathatna a hangulatomon! Szerencsétlen vagyok, és ezen nincs mit gondolkodni!

– No, figyelj csak jobban a vendégeidre – szólt titokzatosan az öreg, s nem volt hajlandó többet megszólalni, pedig gondolhatod, hogy Szederinda borzasztóan kíváncsi lett.

– Figyelni? Jobban? A vendégeimre? Milyen vendégeimre? És miért kell figyelnem őket? – törte fejét.

Az öreg Tölgy szavai egyre érthetetlenebbek, titokzatosabbak lettek, de nem volt, aki válaszoljon az inda kérdéseire.

Egy reggelen eldöntötte, hogy lesz, ami lesz, kinyitja minden érzékét, hogy valamit észrevegyen abból a titokból, amiről a Tölgy beszélt. Annyira figyelt, hogy még a zsörtölődésről is megfeledkezett. Egyszer csak egy kismadár röppent az öreg Tölgy egyik ágára.

– Üzenetet hoztam a Teremtőtől! – rikkantotta, majd belekezdett gyönyörű énekébe. Szederinda megvárta, míg befejezi, mert várta az üzenetet. A dal végén azonban a kis énekes széttárta szárnyait, és elrepült. Szederinda értetlenül nézett utána: és az üzenet? Egyszer csak érzi, hogy végigfut rajta valami melegség. A nap egyik virgonc sugara nyargalt át a levelein.

– Üzenetet hoztam a Teremtőtől! – búgta lágyan, és végigsimogatta az összes zöld levélkét. Szederinda azonban ezúttal is hiába várta a további szavakat.

Már-már alkonyba fordult a délután, amikor lágy szellő suhant el Szederinda fölött.

– A Teremtő üzenetét hozom! – mondta, majd leporolta a kis növény minden porcikáját, megcirógatta a kis gyökereit is, majd továbbszállt.

Szederinda semmit sem értett. Hol az üzenet? Miért nem kapta meg a Teremtő üzenetét? Talán emlékezetkiesésben szenvednek a postások?

– Mit akar nekem üzenni a Teremtő? – kiáltott fel végső elkeseredettségében a Tölgyhöz. – Ezek a buta küldöncök mindig elfelejtik átadni!

– Ó, nem, átadták, de te még mindig nem érted. A muzsika, a simogatás, a porolgatás nem az üzenet kísérője volt, hanem maga az ÜZENET. A Teremtő azt szeretné, ha éreznéd a gondoskodását, a szeretetét, ha tudnád, hogy mennyi ajándékot kapsz, amit észre sem veszel a zsörtölődéstől.

ÚTRAVALÓ

– Gondoskodás? Szeretet? Hiszen tele vagyok tövisekkel, gyökerekkel! Mit szeret rajtam?

– Nos, Tücsök, szerinted mit szeretett rajta a Teremtő?

– Nem tudom... Talán a finom gyümölcseit.

– Igen, azt is. De ugyanígy szerette télen, amikor nem volt rajta gyümölcs, tavasszal, amikor épp csak virágba borult, és ősszel, amikor egyre kevesebb lett rajta az ízes szeder. Mert ilyen a Teremtő. Szeret, ha jó vagy, de akkor is, ha nem. Szeret, ha engedelmes vagy, de akkor is, ha csökönyösen a magad feje után mégy.

– Hogy lehet az?

– Nem tehet másképp, hiszen Ő maga a Szeretet. És ha ezt felfedezed, akkor megértesz valamit: aki ehhez a szeretethez akar tartozni, az ugyanúgy nem tehet mást, mint hogy jóval válaszol a gonoszra, hűséggel a hűtlenségre, türelemmel a türelmetlenségre.

– Én nagyon szeretnék hozzá tartozni!

– Akkor meg kell tanulnod figyelni minden üzenetre, és továbbadni azt másoknak. Megérteni és továbbadni – ez a feladata annak, aki a Szeretethez csatlakozik.

– Megérteni és továbbadni…, megérteni és továbbadni…

Bibliai ábécé

Naamán. Szíria királyának megbecsült hadseregparancsnoka volt. Bélpoklos lett. Az egyik portyázás alkalmával foglyul ejtett zsidó leány, Naamán feleségének szolgálója azt mondta úrnőjének, hogy Elizeus próféta biztosan meg tudná gyógyítani. Naamán tehát levelet küldött Izrael királyához és gazdag ajándékot Elizeusnak, hogy jöjjön el és gyógyítsa meg. De Elizeus csak egy üzenettel válaszolt, hogy Naamán mosakodjék meg hétszer a Jordánban. Erre Naamán megharagudott Elizeusra, hogy csak ilyen félvállról foglalkozik vele, s esze ágában sem volt, hogy az utasítása szerint cselekedjék. A zsidó rabszolgalány azonban lassanként rábeszélte, hogy tegyen próbát, s valóban, mihelyt megfürdött a Jordánban, ahogy a próféta mondta, azonnal meggyógyult a betegségéből.

Naftáli. Jákob ötödik fia. Leszármazottai a Galileai-tengertől nyugatra eső termékeny területet kapták az ígéret földjén. Itt, a későbbi Galileában kezdte el működését Jézus. Így teljesedett be Ézsaiás próféciája: „Zebulon földje és Naftáli földje, a tenger melléke, a Jordánon túli pogányok Galileája. A nép, mely sötétségben lakott, nagy világosságot látott, és akik a halál földjén és árnyékában laktak, azoknak világosság támadt."

Nagytanács. A legfőbb zsidó törvényszék vagy tanács neve. Eredete az volt, hogy amikor a pusztai vándorlás idején a nép húst kívánt, az Úr meghagyta Mózesnek, gyűjtsön össze hetven férfit a nép vénei és elöljárói közül, vigye őket a kijelentés sátra, a szent sátor elé, s megígérte, hogy a Mózesben lévő lélekből azoknak is ad, hogy vele együtt hordozhassák a nép terhét.

Nain. Kis városka Názáret közelében. Egy nap, amikor arra járt Jézus, egy temetési menettel találkozott. Egy fiatalember halt meg, özvegy anyjának egyetlen gyermeke. Jézus megszánta az asszonyt, és így szólt hozzá: „Ne sírj!" Majd odalépett a koporsóhoz, és ezt mondta a halottnak: „Ifjú, néked szólok, kelj fel." S az mindenki ámulatára felült és beszélni kezdett. Az embereket félelem fogta el, és dicsőítették Istent, aki meglátogatta az ő népét. Naint csak e csodatétel kapcsán említi a Biblia, de ennek az esetnek a híre elterjedt akkor az egész környéken.

Naomi. Nagy éhínség miatt Naomi férjével és fiával kénytelen volt Betlehemből Moáb földjére költözni. Ott meghalt a férje, és meghaltak a fiai is. Naomi egyedül maradt két menyével, Ruthtal és Orpával. Elhatározta, hogy visszatér szülőföldjére, Betlehemre. Orpa ott maradt, de Ruth nem akart elszakadni anyósától, hanem ezt mondta neki: „Néped az én népem, Istened az én Istenem." Így vele ment vissza Betlehembe s ott ő tartotta el anyósát is, mert munkát vállalt Naomi volt férjének egyik rokonánál, Boáznál, az árpaszedők között. Boáz hamarosan megkedvelte és feleségül vette az idegenből Ruthot. Fiuk született, Óbéd, aki a helyi szokás szerint Naomi gyermekének is számított. Ezt a történetet azért jegyezte fel az Ószövetség, mert Óbéd unokája lett Dávid, s így valamennyien beletartoztak Jézus földi ősei sorába.

Nabót. A jezréeli Nabót szőlője Aháb izraeli király palotája mellett volt. A király nagyon szerette volna megszerezni ezt a szőlőt, de hiába ajánlott fel helyette pénzt vagy más, vagy jobb szőlőt is, Nabót nem volt hajlandó megválni atyai örökségétől. A király gonosz felesége, Jezábel erre férje nevében pecsétes levélben utasította a város véneit, hogy állítsák törvényszék elé és ítéljék halálra Nabótot, mert megátkozta Istent és a királyt. Hamis tanúkat is felbérelt e koholt vád igazolására. Gonosz terve sikerült. Nabótot állítólagos vétkéért megkövezték, és szőlője a királyé lett. Ekkor azonban az Úr meghagyta Illés prófétának, hogy hirdesse meg ítéletét Aháb és egész családja felett. „Ahol a kutyák felnyalták Nabót vérét, ott nyalják fel a te véredet is – mondotta Ahábnak. – S aki Aháb hozzátartozói közül a városban hal meg, azt a kutyák eszik meg, aki pedig a mezőn hal meg, azt az égi madarak eszik meg." S a próféta jövendölése sorra mind bekövetkezett. A király egy csatában megsebesült s hazatérve belehalt a sebébe, családját pedig a fia és utóda ellen pártot ütő Jéhú irtotta ki.

Nád. A folyók partján a nád néha 3 m magasra is megnő. A szélben hajlong, a viharban könnyen el is törik. A Bibliában gyakran szerepel az állhatatlanság, az ingadozás és a törékenység képeként.

Náhum. Náhum könyve három fejezetből álló rövid prófécia az Ószövetségben. 600 évvel Jézus születése előtt íródott, és Ninivének, Asszíria fővárosának az ítéletét hirdeti meg. Izrael Istene, aki minden nép Istene is, hozza el a pusztulást Ninivére és Asszíriára gonoszságuk miatt, valamint azért, mert megvetették az Urat. De az ítéletet hirdető próféta nem feledkezett meg bizonyságot tenni az Úr jóságáról sem: „Jó az Úr! Menedék a nyomorúság idején, gondja van hozzá folyamodókra."

(Cecil Northcott *Bibliai lexikon gyerekeknek* című könyve alapján)

Olvastad már?

Ugye Te is hallottad már, amikor a felnőttek – sóhajtva, legyintve, ki pedig felháborodva – azt mondják: A mai gyerekek nem olvasnak, csak a képernyőt bámulják…

Mi másként gondoljuk. Hiszünk abban, hogy Ti is szeretitek a könyvet. Ebben a rovatunkban egy-egy közkedvelt ifjúsági regényből vagy meseregényből mutatunk be egy szemelvényt. Azok számára, akik még nem olvasták: kedvcsinálóul, azoknak pedig, akik már kétszer vagy háromszor is: az emlékek felidézéséül.

Cécile Aubry

Belle és Sébastien

(Részlet)

Egyik reggel, amikor Sébastien felébredt, látta, hogy sűrű köd szállt a tájra. Az orráig se látott el az ember, Angelina nem is engedte le a kisfiút. Igaz, hogy a házban minden csupa élet volt, csupa melegség, Angelina jöttment, csevegett, megkavargatta az ebédet, a tüzet élesztgette a hatalmas kandallóban; de ha kinyitották az ajtót, beáradt a csend, a magas hegyek csendje, ahol a madár se jár. Körös-körül tejszerű, puha volt a világ, a négy fal közé zárt ember borzongva gondolt rá, mi van rajtuk túl, és bár jó volt odabenn, az aggodalom vasmarokként szorította össze a szívét.

Angelina visszatartotta Sébastient, és becsukta az ajtót, jobb lesz itt benn a biztonságban, a melegben.

– De hát Belle vár rám – mondta Sébastien.

Hogy félt-e? … Igen, félt a mozgó falaktól, de hát kimondta azt, amire gondolt: „Belle vár rám.” Mennie kellett.

– Hadd várjon… vagy ha nem vár…

Angelina visszatette a forróvizes üstöt, éppen a dézsába akarta átönteni a vizet, és hozzátette:

– Ki tudja? Lehet, hogy eljön érted!

– Ha eljön értem, akkor elengedsz?

Angelina legszívesebben nem válaszolt volna, félt, hogy ha nemet mond, Sébastien kitartóan, könyörgően bámulja majd.

– Mondd, akkor elengedsz?

„Mi baj lehet belőle?” – gondolta a lány, és azt válaszolta:

– Hát jó… ha érted jön, akkor elengedlek.

Sébastian leült a kőpárkányra, a kandalló elé, és várt. Olyan biztos volt a dolgában, hogy Angelina elszégyellte magát, amiért igent mondott, pedig nemet gondolt.

Megpucolta a zöldséget a levesbe, aztán odaült az asztalhoz, újságokat teregetett szét, és nekiállt a rézüstöket fényesíteni. Sébastien a kandallónak támaszkodott, és nézte a szikrázó parazsat. Lángra lobbant egy fadarab. Ő belemerült a látványba: magasra csaptak a lángok, táncolt a sok szikra. Az óra barátságosan ketyegett. Beomlott a parázs, Sébastien körül repkedtek a szikrák, felreppentek az ég felé a kandalló fekete kéményén át. De nem engedte át magát az ábrándozásnak, a szíve Belle-lel volt, gondolatban követte, együtt futott vele a ház felé. Nézte a felszálló szikrákat. Talán Belle is látja őket. A szikrák fénye talán áttört a vattaszerű ködön, melyben ott szaladt a fehér kutya, a fehér fagyban.

… És akkor meghallotta, hogy ott liheg az ajtóban.

Angelina is meghallotta. Felállt és odament. Nem mozdult, csak hallgatózott. Sébastien is felpattant, de mozdulni sem bírt, annyira boldog volt.

– Nyisd ki… Belle az.

Angelina csak egy árnyat látott a küszöbről, a kutya árnyékát, ahogy elszaladt, elveszett a ködben, aztán meg Sébastient, ahogy elnyelte a köd, a piros sapkáját, a piros pulóverét, azt az élénk foltot a végtelen fehér hóban. Még hallotta a hangját:

– Látod, eljött értem…

Sébastien nevetése betöltötte a kaput, mely fölött ott lebegett „a jel”.

Angelina nekiiramodott, hogy utolérje Sébastient. De olyan vastag volt a köd, hogy elnyelt minden zajt, elrejtett mindent, de mindent…

Kelet felől felszállt a köd, felkelt a nap: csak úgy tündökölt, és ez nagyon tetszett Sébastiennek. Látszottak a fenyők a Gordolasque partján és a napfényben már nem voltak félelmetesen feketék. A lábuk alatt ragyogott a kanyargó hegyi patak: néhol a sziklák közt meredeken zúdult alá. Így aztán a megszámlálhatatlan vízesés zaja hatalmas morajlássá egyesült, betöltötte a hegyet, mindenhová elvitte a hangját a szél.

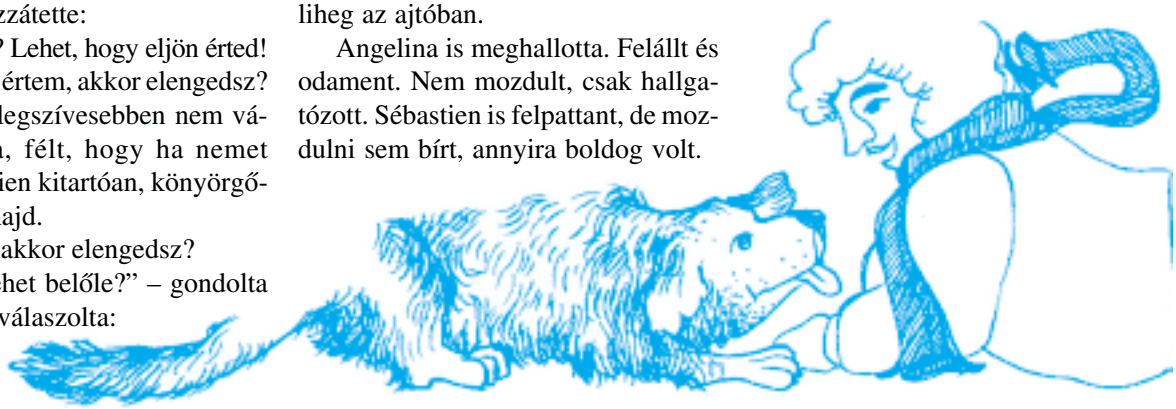

Itt-ott olyan szelíd a lejtő, hogy alig hallani a kövek közt a patakot. Olyan halk a hangja, mint amikor selymet dörzsölget az ember az ujjai közt. Sébastien szereti utánozni ezt a hangot Angelina sáljával, amit csak vasárnap vesz fel, ha a misére megy, meg ünnepnapokon. Ki gondolhatná, hogy ez a kövek közt csendesen csordogáló patakocska ugyanaz a Gordolasque, amelyik a torkolatnál, a Farkasút alatt olyan bőgésbe kezd, mint az öreg Domingo vöröses szőrű bikája? Sébastien kétszer is átkelt a patakon áthajló fatörzsön, Belle pedig átugrotta. Sébastien csodálta erejét. Ő bizony nem bírt volna átugrani!

– Az úr biztos jobban tudja az ilyesmit kifejezni! Én egyszerű asszony vagyok, de azt tudom, hogy a kutya nem Sébastiené. És hát azt ugye, maga is tudja, hogy: „ Ne lopj!...”

Célestine azért szólította „úr”-nak Guillaume-ot, mert haragudott. Ezt pedig Guillaume is nagyon jól tudta.

– Hát persze, Célestine…

Kiteregette az újságját, nekitámasztotta a borosüvegnek, és úgy tett, mintha roppantul lekötné az olvasás. Szerette volna a házvezetőnőjével megértetni, hogy elege van a pletykálkodásból, az elhamarkodott ítéleteiből, és tűrhetetlennek tartja, hogy ő akar irányítani a faluban.

– Ugye, az úr is úgy gondolja? Annak a kutyának megvan a gazdája, vissza is kell adni neki… Nem vesz még egy kis húst az úr?

– Nem, köszönöm, Célestine…

– Szóval beszél az úr Césarral?

– Na, de Célestine, maga is nagyon jól tudja, hogy az a kutya a hegyen kóborol, és hogy César nem tehet vele semmit, hacsak le nem lövi… azt meg úgysem teszi. A tulajdonos meg, gondolom, nem szeretne döglött kutyát visszakapni… egyébként fogalmam sincs, ki a tulajdonos.

– Nekem megvan a címe, eltettem az újságot!

Guillaume türelmét vesztve abbahagyta az olvasást.

– És ha tudja a címét, azt is tudja, hogyan kéne befogni azt a kutyát? Talán lasszóval? Ugyan, Célastine, nem vagyunk Texasban!

De hiába gúnyolódott, a házvezetőnője rá se hederített.

– Nagyon jól tudja az úr, hogy az a kutya mindenhová követi a kis Sébastient. Igazán nem lenne nehéz…

Guillaume a szavába vágott:

– Nem lenne nehéz?

– Egyszóval, ha éppen akarnák, hát el lehetne fogni, míg a gyerekkel játszik. Georges éppen tegnap látta őket, a pataknál. Már beszéltem is a polgármesterrel, szerinte se lehetetlen.

Guillaume látszólagos nyugalma megtévesztette a jóasszonyt.

– Szóval úgy gondolja, na meg a polgármester is, hogy Sébastien lehetne a csalétek? És ha szabad kérdeznem, ki vállalná ezt a nemes feladatot a saint-martiniak közül?

– Hát a saint-martiniak közül éppen senki. De hát… Egyszóval csak a tenyésztőt kellene értesíteni. Azt mondják, vannak kutyabefogó emberei…

Guillaume olyan hirtelen pattant fel, hogy a széket is fellökte. Célestine a helyére tette; nagyon meglepte az orvos hevessége.

– Na de doktor úr…

– Ez már gyalázat, érti, Celestine, gyalázat! Tudom, hogy mit beszélek! Az a gyerek, a kis Sébastien mindenki gyermeke kellene hogy legyen! Nincs neki senkije, nincs, aki vigyázzon rá, csak egy öregember meg két gyerek… és maga ilyen aljasságba akar engem belerántani? Butaságból, gonoszságból vagy tudatlanságból? Az a kisfiú vad, titokzatos lény… szereti a kutyát és a kutya is szereti őt. Mindent megtenne érte. Milyen szívtelen maga, Célestine!

– Dehogyis vagyok én szívtelen! Hiszen éppen azért találom gyalázatosnak, hogy hagyják egész nap a hegyen mászkálni avval a veszélyes kutyával! Mert akárhogy szitkozódik is az úr, az a kutya igenis veszélyes!

Guillaume nem figyelt oda. Felkapta a kabátját, csizmát húzott, és becsapta maga mögött az ajtót.

Nagy nehezen lehiggadt, mire a polgármesterhez ért. Egyenesen a nappaliba ment, majdnem fellökte Séraphie-t, aki nem tudta mire vélni a dolgot: a doktor, aki különben olyan nyugodt, olyan jólnevelt, olyan figyelmes és olyan tisztelettudó, most úgy viselkedik, ahogy még az a részeges Georges se merne, ezért be is tipegett utána.

A polgármester látta, hogy Guillaume beviharzik, erre lerakta az újságját és felállt.

– Minek köszönhetem a…

– Most hallom, polgármester úr – vágott a szavába az orvos –, ön is azon a véleményen van, hogy a kutyát vissza kell adni a tulajdonosának, és hogy el kell fogni, csapdába kell ejteni Sébastien segítségével, aki nem is tudna róla, milyen rettenetes szerepet szánnak neki az ügyben… Nem akartam hinni a fülemnek, kérem, nyugtasson meg!

– Ha ön ilyen hangon beszél, doktor, hát én is megmondom a magamét! – vetette oda a polgármester. – Valóban írtam a kutyatenyésztőnek… A kutya törvényes tulajdonosának. Csak a kötelességemet teljesítettem, kérem, ne avatkozzék az én dolgomba!

– De hát hogyhogy nem is szólt nekem erről?!

Az orvos magasabb volt, a polgármester mégis tekintélye egész súlyával felelt:

– Megbeszéltük alaposan a dolgot a tanácsülésen, gondoltam, ön is tud a dologról…

Seraphie nézte a veszekedőket, nem nagyon tudta, mit csináljon, a kezét törölgette a kötényébe, merthogy még azt sem vette le. Közbeszólt, hátha megbékíti őket:

– Biztosíthatom, doktor úr, hogy Césaréknál senki nem tud a dologról… Figyelmeztettem a falubelieket, hogy tartsák a szájukat Angelina meg Jean előtt. Ami a kicsit illeti meg a nagyapját, azokkal úgyse találkozunk soha…

– Egy biztos – folytatta a polgármester –, épp most kaptam meg a tulajdonos válaszát: egyetért a tervünkkel. Elküldi az embereit a kutyáért, a kicsi meg majd kap valami jutalmat, egy szép kis összeget, gondolom, örülnek majd neki Césaréknál…

Guillaume becsapta maga mögött az ajtót. Nem várta meg, hogy a házigazda kísérje ki. Ha arra gondolt, hogy a polgármester levelet írt a kutyatenyésztőnek, vér öntötte el az agyát, ökölbe szorult a keze.

Domokos Eszter

Mese a feledékenységről

Aznap minden a megszokott volt, Barnabás mégis furcsán érezte magát. Reggel épp úgy nyitotta ki a szemét, mint máskor, mégis úgy érezte, hogy nem ébredt fel igazán. Kipislogott az ablakon: kint borús volt az ég.

Az ágy azt mondta:

– Ne kelj fel, Barnabás, ma ne kelj fel, teljesen fölösleges felkelni. Ma nem kell menned óvodába.

Barnabás elgondolkozott. Csakugyan: miért is menne ma óvodába?

De akkor bejött Anya:

– Barnabás, kelj fel! – mondta.

És Barnabás felkelt, bár semmi kedve nem volt hozzá.

– Tudod mit? Ma ne reggelizz – mondta neki az asztal. A kakaó kiloccsant a kistányérra, bosszantani akarta.

– Egyél! – mondta Anya.

És Barnabás evett, bár semmi étvágya nem volt.

Aztán a villamosra vártak. A szerelvény, amikor megérkezett, azt mondta Barnabásnak:

– Ide figyelj, Barnabás. Ma nem is megyek az óvoda felé. Semmi értelme, hogy felülj rám. Kérd meg Anyát, vigyen inkább az állatkertbe.

– Gyerünk – mondta Anya, és felemelte Barnabást.

Barnabás próbálkozott, de hiába, máris fenn voltak a peronon. Azért még megkockáztatta:

– Anya, vigyél inkább az állatkertbe…

De – milyen furcsa – Anya nem is hallotta.

Az óvó néni rámosolygott Barnabásra, mikor megérkeztek. De Barnabás csak állt komoran.

– Tudod mit, Barnabás? – nézett mélyen a szemébe az óvó néni. – Gondolkozz rajta: mit felejtettél el?

De Barnabás nem tudott rájönni, mi az, amit a mai napon elfelejtett. Anya elment, ő pedig egyre szomorúbb volt: érezte, hogy nagyon hiányzik valami.

– Ronts el nyugodtan! – mondta neki a kisautó, amire pedig mindig vigyázott, mert annyira szeretett játszani vele.

Barnabás elrontotta a kisautót.

Aztán, amikor Zsuzsanna átszaladt a másik terembe, a kisszék azt súgta neki:

– Állj fel rám, akkor eléred a reteszt. Zárd be Zsuzsannát!

Barnabás habozás nélkül felállt a kisszékre, bezárta Zsuzsannát. Zsuzsanna sírt, az óvó néni a fejét csóválta, kiengedte a kislányt, és szomorúan nézett végig Barnabáson.

– Most mondom másodszor, Barnabás: gondolkozz, mit felejtettél ma el?

De Barnabásnak semmi sem jutott eszébe…

Aztán érte jött Anya.

– Pecsételj le! – mondta az abrosz délben.

Barnabás lepecsételte.

– Ne aludj délután! – mondta az ágy.

És Barnabás nem aludt.

Így zajlott az élet egész nap. Anya szomorú volt és fáradt.

– Barnabás – mondta ő is –, azt hiszem, elfelejtettél valamit. De Barnabás most sem tudta, hogy mit.

Aztán este lett.

Barnabás hiába várta, hogy anya mesét mondjon. Hiába várta, hogy a párna engedelmesen a feje alá simuljon. És akkor csakugyan gondolkozni kezdett.

– Mit is felejtettem el?

Sokáig-sokáig töprengett. Már nagyon késő lehetett, amikor eszébe jutott: hát persze, ez az! Elfelejtett mosolyogni.

És akkor elaludt.

Másnap mosolyogva ébredt. Anya visszamosolygott.

Az ágy azt mondta:

– Indulás, szép idő van, siess az óvodába.

Megitta a kakaót, nem loccsant ki.

A villamos azt csilingelte:

– Egy kis türelem, máris jövök, épp kanyarodok. Látod, itt is vagyok már. Szállj fel gyorsan. Tessék, foglalj helyet!

Az óvó néni megsimogatta:

– Úgy látom, eszedbe jutott, mit felejtettél el tegnap.

Barnabás lehajtotta a fejét, de nevetett.

És Anya, mielőtt elment, megígérte, hogy délután elviszi az állatkertbe.

Aztán Zsuzsannával ketten megjavították a kisautót.

Zsuzsanna is kacagott jókedvűen, hangosan, és Barnabás elhatározta, hogy ezentúl sosem fog megfeledkezni a nevetésről. Mert úgy látszik, a nevetés a legfontosabb dolog a világon.

Espán Margaréta versei

Ki érti őket?

Szerintem a felnőttek tiszta furák!
Szerintük meg mi vagyunk azok, a „puják”.

Nem lehet őket megérteni! Nem tudják megérteni,
hogy a buborékvadászat mért oly örömteli,

hogy a nyálkás sárban épp az a jó,
hogy fürdésre és dagonyázásra való.

Nekik a papírdoboz csak kacat, szemét,
pedig háznak, várnak, űrhajónak egyaránt derék.

És a kövek? Nekik azok csak kövek,
pedig drága gyémántok és ágyúlövegek.

Elvárják, hogy a kádban szépen ülj és mosakodj,
ne pedig vérszomjas vízi szörnnyel tusakodj.

De hát... Ezt mégis hogy képzelik?
Ezek kedvüket már csak az alvásban lelik?

Pedig a pokrócvárban nekik is lenne helyük,
de nekik csak az a fontos, hogy a kávéba legyen tejük.

Folyton csak számolnak meg gondolkodnak,
pedig a Varázsvessző véget vetne minden gondnak!

De abban is csak hegyes botot látnak,
és tőle csodát ugyan nem várnak.

Ki érti ezeket? Mégis, mi van velük?
Játékon mért nem jár soha az eszük?

Pedig de jó volna néha velük menteni meg a Világot,
a Sárkányrétről együtt szedni virágot.

Pedig azt mondják, ők is voltak gyerekek,
de nyilván elgurultak fejükből a kerekek.

Ha majd nagy leszek, én is biztos más leszek,
játszva fogom élni majd a felnőtt életet.

Mókuslét

Tréfás kedvű barna lény,
üldögél az ág hegyén.
Füle hegyes, farka kóc,
ő aztán egy nagy bohóc!

Apró lába, hej, de fürge!
Ügyes ez a kócos ürge!
Makk, dió és fenyőtoboz –
földről szedi, fákról oroz.

Ha elfárad, odú várja,
az erdőben nincsen párja.
– Zöld a fű és kék az ég,
így szeretlek, mókuslét!

Csibedal

Csip, csip, csipogok,
adj ennem, vagy szipogok!
Arany köles – szeretem,
add ide, és megszem!

Csip, csip, csibelét,
megcsípem a két kezét!
Apró, bolyhos gombóclény,
étlapján van dara, légy.

Csip, csip, csípve jó,
a csibelét az csudajó:
Reggel, délben csipogás,
estére meg kifogás.

Csip, csip, becsípett!
Ólam védett, keríett.
Így hát vígan csipgok,
panaszkodni nem fogok.

Kiss Lehel

Mese a három építészről

Volt egyszer, hol nem volt, s minden bizonnyal megvan még ma is az a Boldog Tornácos Házikó, amely ennek a történetnek élő szemtanúja volt. Két gerendája közé feszített ki hálót a pók, s vetett magának pihe-puha ágyat. Eresze alá beköltözött a fecske, vagyis abba az erődítménybe, amit oda sárból tapasztott. Sem a macska, sem a szél nem tudja azt megostromolni! A csiga pedig ott lakott a küszöb melletti sarokban, takaros, tekeres házába behúzódva. Ott élt egymással jószomszédi szeretetben és tiszteletadásban egy fél nyáron át a három építész: a pók, a fecske és a csiga – míg egyszer csak be nem lopódzott közéjük a kíváncsiság. Elkezdte furdalni az oldalukat. Kis idő múlva jött a szájtátós csodálkozás – az is közéjük lopódzott. Aztán, mint az ilyenkor rendesen lenni szokott, megérkezett a sárga-fekete irigység is. Nézte, nézte egymást – illetve egymás építményét – a három építész, és morfondírozott feje búbját vakarászva.

– Jaj, de szép! – mondta mindannyiszor a fecske és a csiga, mikor a pók kifeszített hálójára pillantott.

Mert szép volt az csakugyan! A felkelő nap vakító sugarai úgy szikráztak a háló szálain sorjázó harmatgyöngyökön, hogy nem lehetett sokáig ámulni rajta. A csiga még be is húzta egyik szemét. Olyan volt az a háló, mint valami pazar csillagkép szépen elhelyezve az ég határtalan boltján.

– Jaj, de jó! – mondta mindannyiszor a pók és a fecske, mikor a csiga takaros, tekeres házára pillantott.

Mert jó volt az csakugyan! Ahová a csiga ment, ment vele a ház is nappalistul, kamrástul, kádastul, függönyöstül. Nem kell abba visszarepülni, nem kell azt foltozgatni sosem. Ha szél fúj, eső esik, pillanatok alatt bent terem a jó melegben, s aludhat kedvére kényelmesen a csiga.

– Az az igaz! – mondta mindannyiszor a pók és a csiga, mikor a fecske magaslati erődítményére pillantott. Valódi bástya az, nem csak holmi szemkáprázató délibáb! Kemény, mint a kő, tartós, mint a cédrus, nem szaggatja szét egy lódarázs, ha nekimegy. Nem holmi meszes, papírvékony váz az, hanem igazi lakhely és igazi védelem!

Így morfondírozott magában – illetve egymás között – a három építész, de győzött a jószomszédi szeretet és tiszteletadás: megegyeztek, hogy egy napra, erre a verőfényes, nyári napra átadják egymásnak a házukat.

Szaladt a pók, rohant a takaros, tekeres csigaházhoz. Úgy kapkodta mind a nyolc lábát, mintha parázson járt volna, eleven parázson. Széles mosollyal bújt a csigaház alá, s magára borította. Igen ám, csakhogy annyira sima volt az oldala, hogy nem tudott felkapaszkodni benne, visszacsúszott mindannyiszor.

– Jaj! – kiáltotta visszapottyanva a fűre.

– Jaj! – Jaj! – Jaj! – hallotta a saját hangját sokszorosan, mert fülsiketítően visszhangzott a csigaház.

Aztán megpróbálta másképpen. Megfordította az aljával felfelé, és úgy próbált leereszkedni. Megcsúszott, s villámgyorsan siklott lefelé! Hiába próbált kapaszkodni nyolcféle módon. Lejjebb – lejjebb – lejjebb – körbe – körbe – körbe – ja-a-aj! Elszédült, mire az aljára ért. Na, de most már hogy másszon ki innét?

Közben a fecske ott repdesett a pókháló előtt, mint egy nagyra nőtt kolibri. Csőrével megérintette az egyik fonalat, s – hopp! – elpattant, akár egy hegedűhúr. „Csak a pók észre ne vegye!” – forgatta ijedten körbe a fejét. Mikor próbálta visszailleszteni valahogy, elszakadt egy másik szál is. „Hogy lehet itt tojásokat költeni?”

Míg a fecske a pókhálóval bajlódott, a csiga boldogan vette birtokba az igazi erődítményt az eresz alatt. A fészek szélén jobbra-balra nézelődve még el-elámult a pompás kilátáson, majd óvatosan elindult lefelé. Melegséget, puhaságot érzett. Hogy hamarabb a fészek közepén legyen, elrugaszkodott, és belevetetette magát a melegségbe, puhaságba. Ez nagyszerű! – gondolta magában, és elkezdett hempergőzni. Hapci! – tüsszentette el magát, és hempergőzött tovább, élvezte a magaslati biztonságot! „Hapci! Ni, te! Megfáztam volna?” Szeme kezdett hozzászokni a félhomályhoz, s észrevette, hogy egész testét apró tollpihék borítják. Szeretett volna tőlük megszabadulni, mert már nagyon viszketett mindene, de hát se keze, se lába nem volt – csak rázkódott, rázkódott, de a ráragadt tollak nem akartak lehullani róla! „Hapci! – mondta ismét, mikor nagy nehezen kimászott a fészek peremére – Ide se jövök többet!” Alig várta, hogy az ő kis takaros, tekeres házikójában legyen végre, nem vágyott kipróbálni a pók hálóját.

A fecskét sem érdekelte már a csiga háza, csak a fészkét, csak az ő kis váracskáját akarta. A pók is hazafelé vette az irányt, mihelyt kiszabadult a csiga házából. Úgy kapkodta mind a nyolc lábát, mintha parázson járt volna, eleven parázson.

Mindenik visszatért a saját hajlékába, egy szót sem szóltak egymásnak élményeikről. Hallgatott a három építész, a fecske, a pók, a csiga – úgy nézték a bíbor naplementét.

– Milyen szép! – szólalt meg hosszú idő után az egyik.

– Milyen jó! – toldotta meg a másik!

– Milyen igaz! – sóhajtott a harmadik.

…és a Boldog Tornácos Házikóra lassan ráborult az este.

Szepesi Attila

December

Didergő december,
cinkét szomorító,
vadmalacot visíttató,
hegyet zúzmarázó,
szélzúgatta tölgyet
hóval terítgető.

Ezüst fenyőágon
csillagszórót gyújtó,
arcot pirosító,
szemet fényesítő,
újesztendőt váró.

Varró Dániel

November

Ablak tátong a rossz falon,
becsordogál az alkonyat,
neszeznek polcon, asztalon
kis bolyhos orrú plüssnyulak,
November néni üldögél,
a hintaszék alatta ring,
elmúlt az ősz, itt a tél,
kötött mellényke kell megint.

KÖRBENÉZŐ

A Hortobágy, Magyarország „arca”

Olyan tájegység lesz, amivel más nemzetek azonosítanak bennünket. Azért lett az emblémánk, mert teljesen egyedi Európában. Folyókkal szabdalt, végeláthatatlan füves pusztaság. A naplementében őshonos lófajtákból álló ménesek vágtáznak, mögöttük karikás ostorukat csattogtatják a csikósok. Kicsit arrébb szürkemarhák hosszú szarvú árnyékai csíkozzák a gyérülő gyepet. A Kilenclyukú hídon átsétáló turisták először gulyáslevest, aztán pörköltet rendelnek. Számukra máig élőnek tetszik ez a kultúra. Mi tudjuk, hogy már csak értékőrzés és vendégcsalogatás, de nem rontjuk el az örömüket.

LESZ MAGYAR SIVATAG?

Az Alföld sík felszínét a Tisza és mellékfolyói alakították évezredeken át. Az 1800-as évek közepén közbeszólt az ember: gátakat emelt és elterelte a vizeket. Az volt a cél, hogy minél kevesebb legyen az elöntött település áradáskor, és könnyebben hajózhatóvá váljanak a folyók. Hozzáadva az erdők többségének kiirtását, a következmény a mai jellegzetes elsivatagosodó puszta lett. Állat-és növényvilága azonban továbbra is egyedülálló, ezért a nemzeti park egészét a világörökség részének nyilvánították, fokozottan védett terület.

Madárritkaságokban bővelkedik a terület. Vízimadarakra egyáltalán nem szabad vadászni errefelé. A címerállatnak választott darvak minden évben visszatérnek ide Afrikából és Ázsia déli részéről, amint melegszik az idő. Fészkelnek itt a végveszélyben lévő túzokok és a fokozottan védett sasok – no meg még további nagyjából 300 különleges madárfaj. A Tisza löszfalaiba előszeretettel vájnak lyukakat a jégmadarak is. A nemzeti park valódi attrakciói tehát a szárnyasok.

A hortobágyi **Kilenclyukú híd** közel kétszáz éves, ám máig Magyarország leghosszabb kőhídjának számít.167,3 méterével átível a Hortobágy-patak felett.

Szivárvány, *Magyarország*

Ne húzd fel magad!

Gyakran vagy mérges? Ilyenkor mit csinálsz: kiabálsz, csapkodsz, vagy inkább bosszút állsz?

A harag fontos érzés és természetes is, de sokszor kerülhetünk kellemetlen helyzetbe, ha nem tudunk uralkodni rajta. A visszafojtott érzésekkel – bármilyen furcsa – magadnak ártasz a legtöbbet: megfájdulhat a fejed, csúnya lesz a bőröd, görcsölhet a gyomrod.

Ezért fontos, hogy megtanuld felismerni és tudatosítani a különböző érzéseidet, és megtanulj olvasni másokéban is!

Ez persze sokaknak nem könnyű, láthatod, hogy a felnőttek közül is kevesen tudják.

Néhány lehetséges módja a feltörő indulatok megszelídítésének:

1. Ismerd fel, hogy most dühös vagy!

2. Figyeld magad kívülről: milyen a hangod, erős vagy gyenge, milyen szavakat használsz, hogyan gesztikulálsz, hogyan változik a tartásod, az arcod színe?

3. Mit szeretnél ezzel elérni? Hogy figyeljenek jobban rád? Hogy hagyjanak békén? Hogy az legyen, amit te akarsz?

4. Ha felismered az igazi célod, próbáld inkább azt megfogalmazni! Ahelyett, hogy azt mondod: Utálom, ha bejössz a szobámba, kipróbálhatnád azt: Most egyedül szeretnék lenni! Vagy: Ne mondd meg, hogy mit csináljak! Helyett azt: Szeretném megcsinálni úgy, ahogy elképzeltem, és majd szólok, ha kell a segítséged!

5. Sokaknak használ, ha a dühöket valamilyen mozgással, sportolással vezetik le. Ez elég ahhoz, hogy ne kiabálj valakivel, aki felbosszantott, hanem higgadtan beszéld meg vele a helyzetet.

Jó Pajtás, *Szerbia*

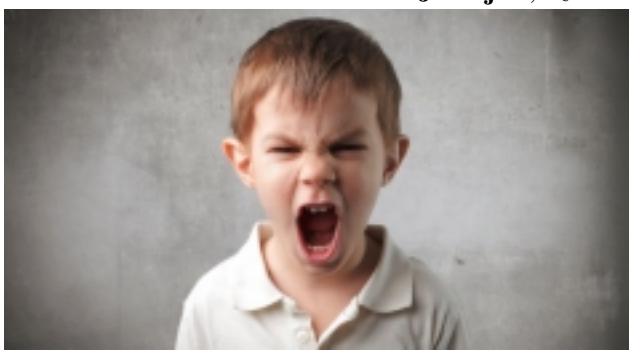

Növényi jelképeink

DR. FODOR FERENC NYOMÁN

(Elejét előző számunkban olvashatod)

A *rózsa* a tulipánhoz hasonló érdekes történettel büszkélkedhet. Ám e csodálatos virágot sokkal inkább jelképként, mint értéktárgyként tisztelték az évezredek során. Már az ókori görögök is rózsával díszítették templomaikat, és vele köszöntötték a háborúból győztesen megtérő katonákat. Nálunk a rózsa mindig a szerelem és az életöröm jelképe volt.

Rodosz szigete róla kapta a nevét, és az első rodoszi pénzérméken is ez a virág volt látható. A rómaiak és a perzsák is kedvelték és termesztették, olyannyira, hogy a perzsáktól került Babilonba, ahol az államhatalom jelképévé vált. Az egyiptomiak rózsával búcsúztatták halottaikat. Több mint kétezer éve Kínában már könyv is megjelent róla. Az arab és a török kertek pompás virága is a rózsa volt, melynek olaját is használták. Az Újvilágot felfedező Kolumbusz az indián kultúrában is találkozott vele.

Ki ne szeretné manapság is ezt a változatos, színpompás és illatos növényt? Érzéseinket könnyen rózsanyelvre fordíthatjuk, hiszen a szeretet és a szerelem jelképe a vörös, a szűziességé, a tisztaságé a fehér, míg az irigységé és a reményé a sárga rózsa. Adhatunk belőle egyetlen szálat vagy egész csokorra valót, más és más módon fejezve ki érzéseinket. Manapság más igencsak meglepődünk azon, ha arról hallunk, hogy a rózsát egykor a rómaiak a bátorság jelképének tartották. A győztes katonákat rózsakoszorúval és rózsadíszes címerpajzzsal tüntették ki. Előfordult, hogy a Római Birodalomban oly sok rózsát neveltek a termőföldeken, hogy végül kénytelenek voltak a gabonát Egyiptomból vásárolni.

A kereszténység kezdetben elutasította a túl hivalkodó virágot. Később azonban Szűz Mária jelképévé vált: a fehér rózsa Mária örömét, míg az aranyszínű megdicsőülését jelképezte. Az úrnapi körmenetről sem hiányozhat a rózsaszirom. Eredetileg préselt és egymáshoz ragasztott szirmokból készült Szent Domonkos imafüzére. Ez volt az elődje a jelenleg is használt rózsafüzérnek.

A rózsa a titoktartásnak is jelképe. Erre figyelmeztetve vésetett VI. Adorján pápa (1521–1523) a gyóntatószékekre rózsát. A latin sub rosa (rózsa alatt) kifejezés is a titoktartásra utal. Eredete zavaros múltra tekinthet vissza. Az egyik történet szerint Cupido a szerelem jelképeként rózsát ajándékozott a hallgatás istenének, Harpokratésznak, ezzel akarván megvesztegetni őt, hogy ne fedje fel Vénusz szerelmi ügyeit. Arról is szól a fáma, hogy a fogalom még abból az időből származik, amikor a Xerxész perzsa király ellen készülődő görög hadvezérek egy rózsalugasban beszélték meg a döntő ütközet titkos tervét.

A magyar történelemben is nyomot hagyott ez a két latin szó: a sárospataki vár rózsadíszes mennyezetű sub rosa termében tartották a Habsburg-ellenes Wesselényi-összeesküvés titkos megbeszéléseit 1666–1671-ben.

A rózsa karrierjének egyik legnagyobb sikere az volt, amikor az angol királyok címervirága lett. A Lancaster- és York-ház évszázadokon át tartó küzdelmének, a piros rózsa és a fehér rózsa harcának, vagyis a rózsák háborújának is névadója volt. Ennek a harcnak végül Tudor Henrik vetett véget, aki a megbékélés szimbólumaként is a rózsát választotta.

(Következő számunkban folytatjuk)

Természetbúvár, *Magyarország*

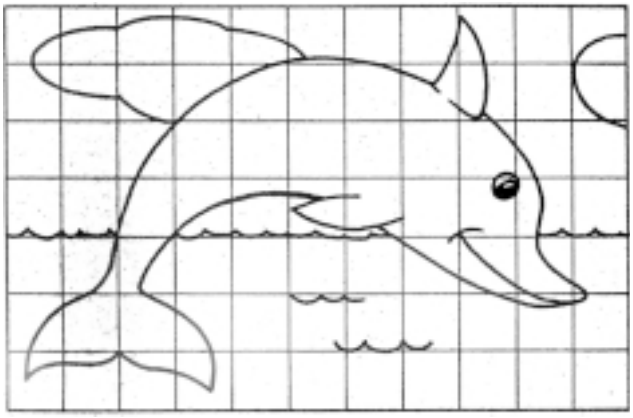

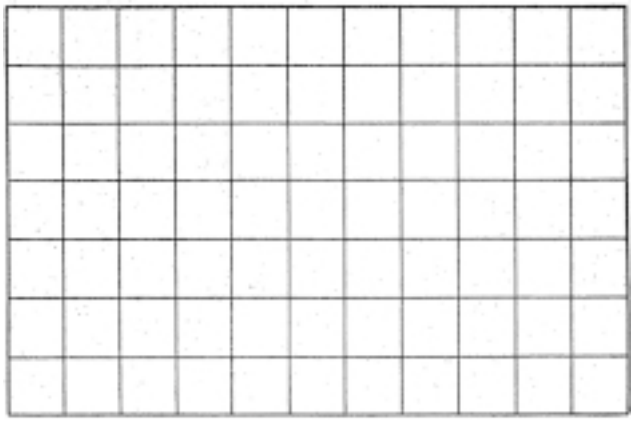

Másold át négyzetről négyzetre a szép delfint, utána színezd ki!

Mézeskalács, *Szerbia*

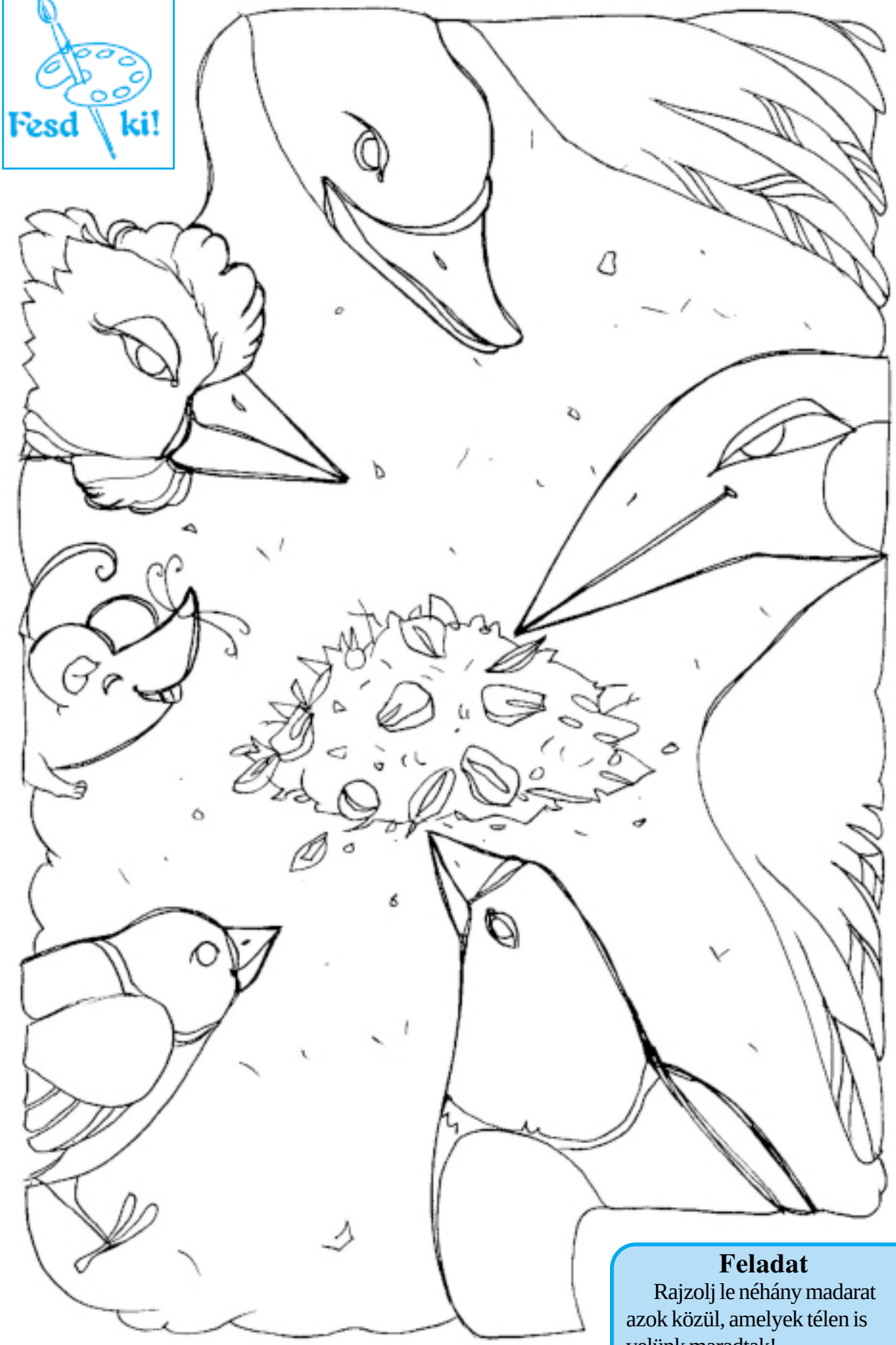

Feladat

Rajzolj le néhány madarat azok közül, amelyek télen is velünk maradtak!

Szollár Anna

A mosolyerdő titka

Valahol a nagyvilágban, talán nem is olyan messze tőletek, van egy zöld erdő, telis-tele égig érő fákkal, burjánzó bokrokkal, széles ösvényekkel és napsütötte tisztásokkal. Ebben az erdőben örökösen madárdal hallatszik, s olyan, mintha folyton-folyvást tavasz lenne. Szebbnél szebb virágok árasztják illatukat, s pompás színeikkel magukhoz csalogatják a környék összes méhecskéjét. Nyuszik és őzikék is élnek itt békében és biztonságban, mókusokkal, szarvasokkal és rókákkal együtt. Soha nem szenvednek hiányt semmiben, s nem bántja őket senki. Másféle lények is lakják ezt az erdőt, olyanok, amilyeneket még sosem láttatok. Ezek a lények különleges módon születnek: a jó cselekedeteitekből. Valahányszor mosolyt csaltok a szüleitek arcára egy-egy kitűnő osztályzattal, kedvességgel vagy szép szóval, világra jön egy-egy Vidor Manó. Akárhányszor megetettek egy éhező kutyát, vagy segítetek egy idős néninek a csomagok cipelésében, megszületik a legifjabb Csupaszív Tündér. S minden alkalommal, amikor felszólítás nélkül is összepakoljátok a játékaitokat, vagy elmosogattok ebéd után, napvilágot lát egy Szorgos Törpe. Minden jó cselekedet nyomán újabb és újabb lény születik: a közösség nagy örömmel üdvözöl minden világra jött apróságot. A manók, tündérek és törpék egyetértésben és örömben élnek, soha nem veszekednek. Mosolyognak és énekelnek egész nap, s boldogok, hogy ennyi jó gyerek él a világon.

Létezik azonban egy másik erdő is, egy sötét rengeteg, ahol soha nem süt a nap, s amit minden állat messzire elkerül. A fák búsan lógatják ágaikat, virágok nem nyílnak, s csönd van, mintha senki sem élne ebben az erdőben. Pedig koránt sincs így: goromba, búskomor lények népesítik be ezt a területet. Biztosan kitaláltátok már: ők a rossz cselekedeteitekből születnek. Amikor szófogadatlanok vagytok, feleseltek és nem tisztelitek a szüleiteket, minden alkalommal világrajön egy Vásott Kobold. Valamennyiszer fájdalmat okoztok valakinek, mert bántjátok vagy megsértitek, megszületik egy Galád Lidérc, s mindig, amikor rendetlenek és lusták vagytok, egy újabb Naplopó Behemót csatlakozik a társasághoz. Ezek a lények örökké bánatosak, soha nem nevetnek, s nem is tudják, mi a szeretet. Minden napjuk ugyanúgy telik: nappal megbújnak a fák odvaiban, a lapulevelek alatt, vagy mély gödröket ásnak, s azokban tanyáznak, míg el nem jön az éjszaka. Akkor aztán előmásznak, s folytatják haszontalan tevékenységüket: mérgelődnek, zsémbeskednek, veszekednek reggelig. Átok ül rajtuk: mindaddig, amíg valamelyikük arcán nem csillan mosoly, nem lehetnek boldogok.

Történt egyszer, valahol a nagyvilágban, hogy egy kisfiú – éppen veletek egyidős – nagyon megbántotta a testvérét. Nem volt gonosz gyerek, így azon nyomban meg is bánta, amit tett, s éppen abban a pillanatban, amikor világra jött egy Galád Lidérc, könnyek között átölelte a testvérét, és bocsánatot kért tőle. A legifjabb lidérc ezáltal különleges lénnyé vált: ugyan nevetni és szeretni ő sem tudott, mégsem töltötte az egész napját sötétségben Napközben gyakran sétált a rengetegben, s mikor idősebb lett, elhatározta, hogy megnézi, mi van az erdőn túl. A többiek ferde szemmel néztek rá, s legszívesebben a közelébe se mentek.

Egy nyári napon aztán a lidérc elhagyta a sötét rengeteget. Egykedvűen ballagott az úton, amikor furcsa, soha nem hallott hangra lett figyelmes, s hatalmába kerítette egy érzés, amit ez idáig nem ismert: kíváncsi lett. Követte a hangot, amely rigó füttye volt, s hamarosan megérkezett a zöld erdőbe, ahol a jó cselekedetek teremtményei élnek. A Galád Lidérc körbenézett, s a lélegzete is elakadt: ameddig csak a szeme ellátott, színpompás, illatozó virágok tarkállottak, mókusok és nyuszik kergetőztek, a manók, a tündérek és a törpék pedig csengő-bongó hangjukon kedvenc melódiájukat énekelték. A Galád lidérc szíve megdobbant, arcán pedig megjelent a megváltó mosoly: az átok abban a pillanatban megtört. A zöld erdő lakói tudták, hogy csodálatos dolog történt: körülfogták a lidércet, s örömtáncot lejtettek, a hajdan volt galád lény pedig átváltozott: apró termetű, de annál nagyobb szívű Vidor Manó lett belőle. Attól a naptól fogva a sötét rengeteg átmeneti lakóhellyé vált a koboldok, a lidércek és a behemótok számára. Valahányszor rosszak vagytok, de megbánjátok, jóváteszitek komiszságotokat, s nem vagytok restek bocsánatot kérni, felszabadítotok egy gonosz lényt az átok alól, Vidor Manóvá, Csupaszív Tündérré vagy Szorgos Törpévé varázsoljátok őket: a hajdani kőszívű teremtmények megtanulnak mosolyogni és szeretni, s hosszú-hosszú boldog élet vár rájuk. Amióta megtört az átok, a gonosz lények új érzést ismertek meg: a reményt. Minden reggel, amikor megvirrad, s ők elbújnak rejtekhelyeikre, abban bíznak, hogy a napsugarak legközelebb már a zöld erdőben mosolyognak rájuk.

Nem hagyjátok cserben őket, ugye?

A pók meg a legény

Lett népmese

Réges-régen nagyon nehéz volt az ember élete, mert nem tudott tüzet csiholni. Amint a nap lenyugodott, a földön sötét és hideg lett. Az emberek ugyan tudták, hogy a pokol térségeiben van elég tűz, de oda senki sem merészkedett. Abban az időben csak egyetlen király uralkodott az egész világon. Akkora hatalma volt, hogy nemcsak az emberek fogadtak neki szót, de a vadak és a rovarok is, a földkerekség minden élőlénye.

Egy napon a király kihirdette, hogy gazdagon megjutalmazza azt, aki leereszkedik a pokolba, és tüzet hoz onnan.

Sokan próbálkoztak, de senki nem járt szerencsével.

A király összehívta tanácsadóit, és megparancsolta nekik, még csábítóbb jutalmat eszeljenek ki a hős számára, aki tüzet hoz az embereknek.

Sokáig tanácskoztak a tanácsadók, végül is a következő határozatot hozták: aki tüzet hoz a földre, olyan jutalomban részesül, hogy odaülhet bármikor bárki asztalához.

Újból sokan próbálkoztak a veszélyes úttal, de minden hiába. Abból a mélységes mélyből senki nem tudott tüzet felhozni.

Tudomást szerzett a hírről a pók is. Azonnal munkához látott: kezdte fonni fonalát, amelyiken majd leereszkedik a pokol térségeibe. Amikor aztán elkészült vele, nem szólt senkinek egy szót sem, hanem útnak indult. Oda is ért szerencsésen a pokolba vezető szakadék széléhez. Fonalát erősen odakötözte egy tölgyfa kiálló gyökeréhez és már ereszkedett is rajta lefelé, egészen a pokol fenekére. Megragadott egy égő zsarátnokot, s szerencsésen fel is jutott a tűzzel a földre.

Bár első osztályú mászó volt a pók, mégiscsak nagyon kimerült, míg olyan mélységből fölhozta a tüzet. Amikor aztán felért, érezte, hogy szundítania kell egyet. Letette maga mellé a zsarátnokot, és lehevert. Csakhogy annyira fáradt volt szegény, hogy mélységes álomba zuhant.

Már megvirradt, az emberek hajtották ki az állatokat a legelőre, de a pók még mindig aludt. A légy is felébredt, zümmögve szálldosott erre-arra. Egyszer csak valami szokatlan szag csapta meg az orrát. Röptében körültekingetett, egyszerre meglátta az alvó pókot, mellette az égő tüzet! Mindjárt kitalálta, hogy a pók meghozta a pokolból a tüzet. Azt gondolta: „Tudja is az ilyen hétalvó, hogyan kell bánni a tűzzel? Addig alszik itt, míg a tűz majd egészen elhamvad. Elviszem inkább én a királynak, engem úgyis jobban megillet a jutalom!”

– Itt a tűz, uralkodóm! A pokolból hoztam, életem kockáztatása árán! – mondta büszkén a királynak.

Nagyon megörült a király. Azonnal elrendelte, hogy a légy tiszteletére gazdag vendégséget csapjanak, és még aznap átadott neki egy írást, melyen ez állt:

„A tűz megszerzése fejében odaülhet ezentúl a légy bármely asztalhoz. Ez a joga örökös!”

A pók csak alkonyatkor ébredt fel. Szaladt ide, szaladt oda, kereste a zsarátnokot, hiába. Mindenki kinevette. Hiszen már mindenki tudja, hogy a tüzet a légy hozta.

Amikor ezt a pók meghallotta, tele torokkal kiabálta:

– A légy tolvaj! Ellopta a tüzemet! Engem illet a királyi jutalom!

Sokan el is hitték a póknak, de hát mit tehettek? Most már késő, a légy már írást is kapott hőstettéről!

Ez még jobban elkeserítette a pókot. Kifulladva, botladozva érkezett a király elé, hogy elmondja neki, hogyan lopta meg őt a légy.

A légy ott ült a király jobbján, a legelőkelőbb helyen.

– Hazudik a pók, mint a vízfolyás – mondta.

A király igazságot akart köztük teremteni. Felkérte a pókot, hogy terjessze elő bizonyítékait.

A pók azt állította, hogy a fonál, amelyen a pokolba ereszkedett, még bizonyára ott lóg a szakadékban.

Odamentek hát a király szolgái, de bizony a fonalat nem találták. Nem tudta a pók bizonyítani az igazát. Bosszút fogadott a légy egész nemzetsége ellen.

Ettől kezdve fonnak a pókok hálót, hogy fogdossák vele a legyeket. És a legyek élnek a jogukkal: odatelepszenek minden asztalhoz.

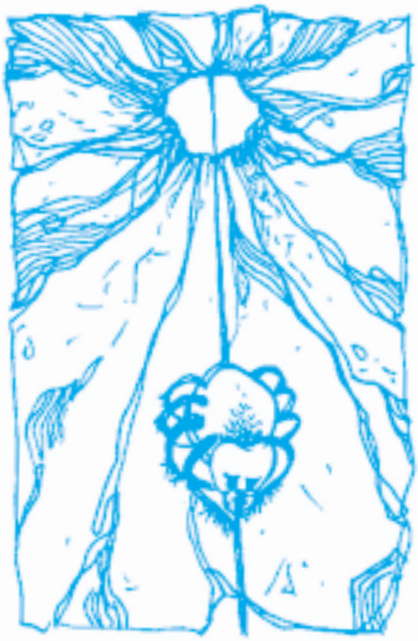

Feladat

Az állatok mely csoportjába tartozik a pók?

Mese a legényről, aki nem tudott helyesen enni

Litván népmese

Élt egyszer egy együgyű legény, aki nem tudott helyesen enni. Gyerekkorában nem tanulta meg, így aztán legény korában sem tudta, hogy melyik ételt hogyan is kell elfogyasztania. Nagyon megtetszett neki egy lány, meg már itt is volt az ideje a nősülésnek, hát háztűznézőbe készült. Elmondta szándékát az anyjának. Ám az anyja azt felelte neki:

– Ha elmégy, meg fognak kínálni. Hogyan fogsz ott enni? Hiszen te egyáltalán nem tudsz enni! Kosarat kapsz majd, meglásd!

Mégis elment. Fogadták is a lányos házban, szívesen látták, meg is vendégelték. Főtt tojást tettek eléje az asztalra, de a fiú nem tudta, hogy hogyan lehet azt megenni, ezért inkább nem evett semmit. Hiába kínálták, nem nyúlt az ételhez. Mondta is a lány:

– Furcsa egy legény ez, semmit sem eszik.

Hazamegy. Kérdi az anyja:

– No, hogy volt? Mit adtak enni?

– Tojást, de nem tudtam, hogy hogyan kell enni, ezért semmit sem ettem.

– No, gyermekem – mondja az anyja –, a tojást az asztalhoz kellett volna verni, majd meghámozni és darabokra vágni, és úgy megenni. Máskor ügyesebb légy!

– Jól van – mondja a fiú. – Máskor ezt fogom tenni.

Megint elment háztűznézőbe. Most főtt borsóval kínálták. A fiú fogta a borsót, az asztalhoz verte, meghámozta, négy darabra vágta és ette. Nézi, csak nézi a lány, ez a fiú olyan furcsán eszik.

Hazamegy. Kérdi az anyja:

– No, hogy volt? Mit adtak? Tudtál enni?

– Tudtam – feleli boldogan a fiú. – Főtt borsót adtak. Hát én fogtam a borsót, az asztalhoz vertem, meghámoztam, darabokra vágtam és megettem.

– Jaj, fiacskám! Szégyent hoztál a fejemre! A borsót nem úgy kell enni. A markodba kell venni, majd az egyik kezedből a másikba, a másikból az elsőbe, majd a szádba...

– Jól van – mondja a fiú. – Máskor ezt fogom tenni.

Megint elment háztűznézőbe. Most tejfeles túrót adtak. A fiú azonnal bele is nyúl az egyik kezével a tálba, kivesz egy kis túrót, majd az egyik kezéből a másikba, a másikból az elsőbe, majd végül a szájába teszi.

Nézte a lány, nézte, hogy a fiú hogyan eszik, majd kijelentette, hogy nem megy hozzá feleségül.

Szomorúan kullogott haza a legény, az anyja meg ezután soha többé nem engedte el háztűznézőbe.

Feladat
Mi Litvánia fővárosa?

Miért?

Miért van földrengés?

A szilárd földkéreg alatt a Föld képlékeny anyaga állandó, lassú áramlásban van. Ha ezek az áramlások találkoznak egymással, vagy a szilárd kéregnek ütköznek, megrendül a Föld. Az óriás Földnek ez csupán apró mozgás, a felszínén mégis házak omlanak össze. Attól is lehet földrengés, ha a Föld mélyében egy nagy üreg beomlik. Vannak állatok, például a madarak, amelyek előre megérzik a földrengéseket. Nem tudjuk, hogyan. Az emberek még nem képesek megbízhatóan előre jelezni őket.

Tudod-e, hogy

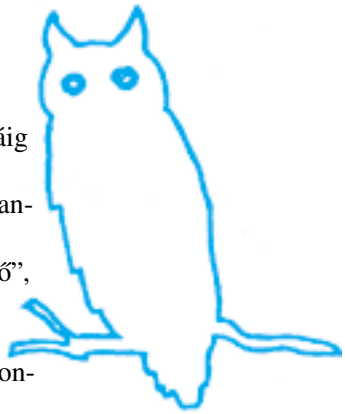

a) egyetlen háziméh önmagában nem képes sokáig életben maradni?
b) egy átlagos nagyságú kaptárban akár nyolcvanezer méh élhet együtt?
c) minden kaptárban egyetlen méhanya, „királynő”, több ezer dolgozó és több száz hím méh (más néven here) él?
d) a petéket méhanya rakja le, gondozásukat azonban másra hagyja?
e) a peték egy részéből herék kelnek ki, s az ő feladatuk a peték megtermékenyítése?
f) a dolgozó méhek első dolga, hogy felépítik és kitakarítják a kast?
g) ezután megetetik a petékből kikelt lárvákat?
h) a lárvákból kis idő múlva méhek fejlődnek?

Kukta Peti, Kukta Panni

Nem csak lányoknak!

Csokis banánbonbon

Hozzávalók: 2 banán, 1 tábla csokoládé (minél magasabb kakaótartalommal), 2 evőkanál olaj, 2 evőkanál kókuszreszelék.

Elkészítés: Béleld ki egy tepsit vagy tálcát sütőpapírral. Egy kis lábasban közepes lángon olvaszd fel a csokoládét folyamatos keverés közben. Tegyél bele olajat, párszor keverd meg, majd vedd le a tűzről!

Szeleteld fel a banánt falatnyi méretű darabokra, mintegy 6 darabra egy banánt. Egy teáskanállal márts minden darabot az olvasztott csokoládéba. Forgasd meg benne. Vedd ki a csokoládéból, csöpögtesd le a felesleget, majd tedd a sütőpapírra.

A mártott banánokat ezután szórd meg kókuszreszelékkel, de használhatsz más díszt is (pl. apróra vagdosott diót, mogyorót). Helyezd a mélyhűtőbe egy órára, és addig hűtsd, amíg a csokoládé megköt. Tálalás előtt hagyd 5 percet állni.

Jeles évfordulók Magyarország történetéből

December 30.

Az utolsó magyar király megkoronázása

1916. december 30-án Budapesten magyar királlyá koronázták IV. Károlyt (II. Károly néven osztrák császárt), a Habsburg-ház főhercegét. A koronázási menet reggel indult a budai palotából a Mátyás-templomba. Ágyúdörgés és harangzúgás mellett vonult be Károly és felesége, Zita a templomba, ahol Tisza István nádorhelyettes (1867 óta a nádori tisztséget nem töltötték be, Tisza nádorhelyettessé választására is csak a koronázás miatt került sor) tette a király fejére ősi szokás szerint a Szent Koronát, miközben az érsekek és püspökök kezüket a korona felé nyújtva áldást mondtak. Az esztergomi hercegprímás átnyújtotta Károlynak a jogart és az országalmát, majd Tisza, a hercegprímás és a főméltóságok a trónhoz vezették IV. Károlyt és beiktatták. Ezután megtörtént Zita királyné megkoronázása is. A koronázások után a király a Szentháromság téren, a szobor előtt felállított emelvényen a koronával a fején esküt tett.

Szórakoztató időtöltések

Nagyszüleitek könyvtárában bizonyára találtok egy agyonhasznált könyvet: Grätzer József ***Sicc*** című könyvét. Generációk nőttek fel a *Sicc*en, sokan, sokat forgatták, s ez általában meglátszik a lapjain…

Unalmas esős délutánokon érdemes felállni a számítógép mellől, s belelapozni ebbe a nagyon szórakoztató könyvbe… Akár egyedül vagy, akár barátaiddal, bizonyára találsz kedvedre való játékot, érdekes rejtvényt, furcsa trükköket. Az alábbi szórakoztató „mutatványokat” a *Sicc*ből választottuk.

GYORSASÁG – BOSZORKÁNYSÁG (ÁBRA: SICC, 14. OLDAL)

A gyorsaság nem boszorkányság, tehát meg lehet tanulni. De gyakran olyan eredményt érhetünk el vele, hogy a végén úgy tűnik: a gyorsaság mégis boszorkányság!

Ketten szemben állnak egymással, s egyikük a két öklét az ábrán látható módon összeszorítja.

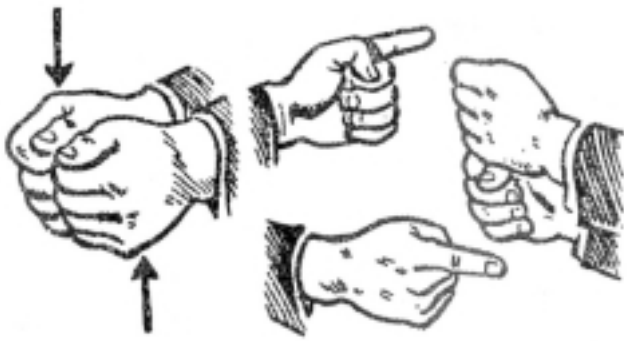

Miután ez megtörtént, a másik azt mondja, hogy két ujjmozdulattal szét tudja választani ezt a két keményen összeszorított öklöt.

S valóban meg is tudja tenni, csak gyorsaság kell hozzá!

A nyilakkal jelzett helyeken és irányban egyszerre kell ráütni a két mutatóujjal a két ökölre (tehát az egyiket lefelé, a másikat felfelé ütni), s mint a másik ábrán látjuk, az ügyes és gyors ütés a két ujjal valóban szétválasztotta az összeszorított öklöket!

TOJÁS-TRÜKK (22. OLDAL)

Érdekes látvány ez az ép tojás a szűk nyakú üvegben. Mint látjuk: a tojás jóval nagyobb, semhogy az üveg nyakán rendes módon beférhetett volna, és mégis akárki megállapíthatja, hogy a tojás teljesen ép, még egy karcolás sincs rajta.

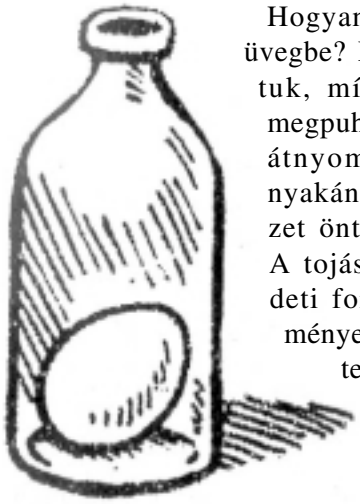

Hogyan került a tojás az üvegbe? Erős ecetben áztattuk, míg a héja annyira megpuhult, hogy könnyen átnyomhattuk az üveg nyakán. Ezután tiszta vizet öntöttünk az üvegbe. A tojás visszanyerte eredeti formáját, és megkeményedett. A vizet aztán tetszés szerint kiönthetjük az üvegből, vagy benne is hagyhatjuk.

A mi nyelvünk

Mindennél jobban csodálom anyanyelvemet

Részlet

Minden nyelv mozgásban van, ha ugyan nem elmeszesedett, holt nyelv. Mondhatni: lüktető, lélegző, anyagcserét végző szervezet. Én csodálom a nyelvet, azt az emberi alkotást, ami állandóan tovább alakítja alkotóját. És, különösen az utóbbi időben, mindennél jobban csodálom anyanyelvemet, a magyar nyelvet. Jó ideig ugyanis öntudatlanul élt, dolgozott bennem, szinte csak az utóbbi időben kezdtem érdeklődőbben darabjaira szedni. Romlik a nyelv? Én nem tudom. Azt tudom, hogy mozog, változik. S gondoljuk meg: az újlatin nyelvek a latin „romlásával” keletkeztek, mégis, elég meglehetős az olasz is, a francia is, a spanyol meg nekem különösen tetszik. Persze, meg kell különböztetnünk levegőt és nyelvet. Ez nagyon fontos, mert néha mintha összetévesztődne. A levegő, hozzávetőleges meghatározással: színtelen, szagtalan, ízetlen, átlátszó gáz. A nyelv, a mi csodálatos, érzéki alkotásunk viszont különösen színes, illatozó, ízes-zamatos, és a levegővel csak egy közös tulajdonsága van: áttetszően tiszta szerkezete.

Kiss Benedek

IRKA-DOBOGÓ

Ebben a rovatunkban olyan közismert kárpátaljai fiatalokat mutatunk be, akikre büszkék vagyunk, akiket szívesen emelünk a mi képzeletbeli Irka-dobogónkra. Annál inkább, mivel ők is Irka-olvasóként kezdték, olyan kisgyerekként, mint ti… Ki tudja, tíz, húsz év múlva melyikőtök áll majd az Irka-dobogón?!...

Rovatunkban kicsit közelebbről ismerkedhettek meg szülőföldünk jeles fiataljaival, akinek minden bizonnyal hallottátok már a nevét, talán találkoztatok is velük. Ám most **csak Nektek** beszélnek önmagukról, hivatásukról.

Most Demes Tamás énekes a vendégünk.

Demes Tamás 1992. július 28-án született Tiszasalamonban. A helyi általános iskola elvégzése után a Nagydobronyi Református Líceumban, majd a Csapi Középiskolában folytatta tanulmányait. Később úgy döntött, felsőfokú képesítést szerez biológia szakon, ehhez pedig a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolát választotta helyszínül. Egy nővére és egy öt perccel fiatalabb ikeröccse van…

– Milyen gyerek voltál?

– Nem voltam rossz gyerek, azt mondták... Persze kisebb csintalanságaink az öcsémmel nekünk is voltak, de alapjában nagyon jó neveltetésben részesültem. Nálunk mindig fontos volt a tisztelet, de nem szigorítással tanítottak erre. Édesapám presbiter, s én is egész fiatalon elkezdtem járni templomba. Sosem voltak tanulási gondjaim. Jó tanuló voltam. Szerettek a tanárok. Aktív voltam az órán, mivel érdekelt a tananyag.

– Gyerekként mi szerettél volna lenni?

– Tizenhét éves koromig nem tudtam igazán, hogy mi akarok lenni. Akkor kezdtem el keresgetni a lehetőségeimet magamban. Mit szeretek csinálni, mihez értek jobban, mi érdekel igazán? Eleinte szakácsként képzeltem el önmagam. Aztán a biológiatanárom rábeszélt, hogy próbálkozzam az emelt szintű érettségivel biológiából, amin nagyon jó eredményt értem el, így lettem biológus…

– Hogyan kezdődött a „zene” az életedben?

– A zene iránti kötődésem a líceumban indult el, ahol az énekkar tagja lehettem. Az, ahogy templomról templomra jártunk és énekeltünk, nekem nagyon tetszett. Jó érzéssel töltött el, amikor a gyülekezet tagjai hallgattak minket a templomban, és kifelé jövet odajöttek elmondani, mennyire tetszett nekik. S ahogy néztem a tévében a különböző tehetségkutatókat, azon gondolkoztam, hogy milyen jó lenne egyszer egy ilyen nagy színpadra kiállni, hány embert tudnék akkor megérinteni. Akkor az „énekszintem” még nem volt túl magas. Tudtam, hogy ehhez nagyon sok gyakorlás kell, de megvolt bennem az akarat és a céltudatosság, ezért otthon karaoke alapokra kezdtem énekelni. Persze úgy, hogy a családom ne legyen otthon … Egyik nap azonban nagymamám jött be, s mondta, hogy *milyen szépen szól ez a dal*. Ezután már mertem a családom előtt is énekelni, s később, ahányszor vendégek jöttek hozzánk ebédre, vacsorára, akkor már nekik is énekeltem. S hinni kezdtem benne, hogy sikerülhet. Először Csapon egy karácsonyi koncert alkalmából kértek fel, hogy énekeljek. Ekkorra már szívesen álltam ki. Egy karácsonyi dallal, utolsóként léptem színpadra. Mindenkinek nagyon tetszett, kifelé jövet többen mondták, hogy mennyire érdekes a hangszínem, s talán ezzel kellene foglalkoznom. Ezután kis felvételeket készítettem magamról, amiket elküldtem a barátaimnak, hogy mondják el véleményüket, s ők is támogattak. Mondták, hogy mire figyeljek, próbáltak segíteni.

– S az X-Faktor?

– Figyeltem a *Csillagszületik*et, a *Megasztár*t, az *X- Faktort*, de soha nem szerepeltek kárpátaljai magyarok. Ez annyira zavart! Nem gondolom, hogy Kárpátalján ne lenne olyan énekes, mint Erdélyben vagy Magyarországon. Nekem az volt a célom, hogy megtörjem ezt a jeget. Azzal biztat-

tam magam, hogy én megmutatom, hogy itt is vannak olyan fiatalok, akik szeretnék megmutatni önmagukat. Ekkor gondoltam arra, hogy jelentkezem az *X-Faktor*ba.

A legtöbb fiatal úgy áll hozzá, hogy *tudom, úgysem sikerülne*. Szerintem ez a legrosszabb, amikor már az elején feladjuk. Én mertem hinni abban, hogy sikerülhet. Tegyünk egy próbát!

Mielőtt a mentorok elé kerül valaki, több fordulón kell keresztülmennie. Nekem sikerült az első, a második, a harmadik válogatás, s amikor kiálltam a mentorok elé, az hihetetlen volt! Előtted ül az a négy ember, akiket a tévében látsz, s a közönség, akik azt várják, hogy énekelj. Annyira furcsa volt, mintha csak álom lett volna. Elénekeltem a dalt, s a mentorok felállva tapsoltak. Ez egy nagy elismerés volt nekem, óriási visszajelzés. Amikor jöttünk haza, bennem még akkor sem tudatosult, hogy mit éltem meg. Akkor jöttem csak rá, mikor én magam láttam vissza a TV-ből. Most már végre el merik hinni a kárpátaljaiak, hogy menni kell, nem lehetetlen – gondoltam, hiszen én is átlagos falusi gyerekként próbálkoztam. Semmi mást nem kaptam, mint más kárpátaljai fiatal kap a szüleitől. Nekem még csak zenei előképzettségem sincs. Nem jártam zeneiskolába, amit mai napig bánok, mivel zongorázni nagyon szeretnék. Nem tudok kottát olvasni. A hangokat ismerem, s hallás után tanultam meg a dalokat, hallgatva az eredetit, saját stílusom szerint alakítva, feldolgozva. Édesanyám volt az, aki nagyon biztatott engem. Az ő rokonságában mindenki valamilyen szinten zenél. Sőt kiderült, hogy apum felmenői között is voltak nagyon jó hangúak.

– Hogyan látod, megváltoztál valamiben az X-Faktor után?

– Nagyon sokat fejlődött a hangom. A színpad kezelése szempontjából is sokkal kommunikatívabb vagyok a közönséggel. Nagyobb lett az önbizalmam, már elhiszem, hogy ez jó, a közönség szereti. A színpadon más ember lettem. De amikor koncert után odajönnek százan, én száz

embernek fogok kártyát írni, száz emberrel fogok fotót készíteni, száz ember mellé fogok mosolyogva odaállni, bármilyen fárasztó is, mert ezt vállaltam. Megfogadtam, hogy nem fogok senkit elutasítani, mert tudom, hogy azzal csalódást okoznék, amit nem akarok. Hála Istennek, még mindig megismernek. Én ennek örülök, mert óriási dolog az, hogy az én aláírásom nekik valamit ér. Egy firkantás, csak azért, mert én csinálom. Ez olyan, amit az ember eleinte fel sem fog. Meg kell szokni, ami által a türelmem is sokkal nagyobb lett.

– Milyen dalokat énekelsz szívesen?

– Általában olyat énekelek, amit igazán át tudok érezni. Az angol dalokban jobban ki tud teljesedni a hangom. Abban más a hangok képzése, ezért angol dalokat jobban szeretek énekelni. Azonban az ember a saját nyelvén tudja átadni teljesen azt, amiről énekel, így ha van egy szép magyar dal, én azt is szívesen eléneklem.

– Már saját dalod is van…

– Igen, *Egy lépés* címmel jelent meg. A szerzői Szabó Z. és Major Eszter. A refrént – *Egy lépés kell csak, hogy boldogabb legyél* – én találtam ki. Nekem is csak egy lépés kellett ahhoz, hogy boldogabb legyek. A dal egy üzenet azoknak, akik nem mernek, kicsit önbizalom-hiányosak, s azt gondolják, hogy nekik nem sikerülhet. Érhetik az embert csalódások vagy visszautasítások, de ennek ellenére mégis mennie kell. Ha ő tudja, hogy ez az ő útja, és elhiszi, hogy ez lehet a jövője, akkor legyen ez a CÉL. Úgy gondolom, hogy ha az ember kap valami talentumot, akkor azt nem kell elhanyagolnia. Okkal kapja és céllal kell felhasználnia.

Én a zenével akarok foglalkozni, de nem kizáró ok, hogy ne diplomázzak le, mert több lábon kell állni, ez egy nehéz szakma. Nagyon zsúfolt a zenei piac, nehéz megmaradni benne. Ennek ellenére tudom, hogy én a zenébe fogok sok munkát fektetni, és mindenképpen azon leszek, hogy elérjek valamit abból, amit magam előtt látok. Ha pozitívan áll hozzá az ember, és megtesz érte mindent, akkor előbb-utóbb a befektetett munka gyümölcsöző lesz. Az említett dal is erről szól, hogy merjenek az emberek lépni. Nagyon sokan könnyen tudnak vele azonosulni, s ezt szeretem a dalban.

Ezenkívül kiadásra került egy duettem Claudiával. Ő budapesti dalszerző, énekes lány. Felstúdióztuk angolul és magyarul is. Angolul a *Why Don't You* címet kapta, magyarul pedig a *Marad egy lélekrész* lett a címe. A dal egyébként a YouTube-on is meghallgatható.

– Mivel töltöd a szabadidődet?

– Konkrét hobbim nincs. Nekem eddig az éneklés volt az, de ez már komolyabb. Nem vagyok sportos természet, így nem sportolok. Aludni nagyon szeretek, sokat. Emellett rajzolgatni, filmeket nézni, de azok közül is inkább a „gondolkodtatósabbakat". Társasági lény vagyok, szeretek a barátaimmal lenni. Nemrég a főiskolán egy zenekarban kezdtem énekelni egy billentyűs s egy gitáros mellett (Rácz Béla és Háger Sándor). Ha van egy kis szabadidőm, akkor velük mindig próbálunk.

– Mit üzennél az Irka olvasóinak?

– Azt üzenem, hogy merjenek álmodni, mert az álmok azért vannak, hogy azokat beteljesítsük, s nincs olyan, hogy nem sikerül, csak akarni kell, akkor sikerülni fog!

Levegő, föld, víz

A játékosok körbeülnek. A játékvezető a három szó közül (levegő, föld, víz) az egyiket mondja és rámutat valakire. Olyan állatnévvel kell válaszolnia (vagy közlekedési eszköz, növény stb.), amilyen a megadott közegben előfordul. Pl. levegő – fecske, víz – bálna, föld – kutya stb.

Aki nem tud válaszolni vagy téveszt, kiesik vagy zálogot ad.

Találd ki, mit árulok!

Kiolvasunk egy „vándorkereskedőt”. A játékosok körben ülnek. Megérkezik a vándorkereskedő, hátán egy képzelt hátizsákkal. Mutatja, mintha levenné a hátáról a megtömött zsákot, leteszi a padlóra, és sorban kiveszi belőle azokat a képzeletbeli tárgyakat, amelyeket árul. A játékosoknak ki kell találniuk, hogy mit árul.

A vándorkereskedő pl. megjátssza, hogy ceruzát hozott. Benyúl a zsákba, kivesz egy ceruzát, hegyezi, majd ír vele. Vagy egy órát vesz elő (felhúzza, felcsatolja). Könyvet vesz elő (lapoz, olvas) szódavizet (pohárba nyomás, ivás), szemüveget (azokból kiveszi, felteszi a szemére) stb.

A játékosok sorban nyilatkoznak, hogy szerintük mit mutatott a vándorkereskedő. Minden bemutatott tárgyat egy játékos találgathat. Háromszor kísérletezhet, ha nem találja el, kiesik.

Akik rögtön elsőre kitalálják, bekerülnek a döntőbe.

A döntőben az győz, aki elsőnek kitalálja, hogy miről van szó.

Pincérverseny

3-5 főből álló csapatokat alakítunk. Meghúzzuk az indulási vonalat. A csapatok a vonal mögött oszlopban állnak fel. Az oszlopok távolsága 8-10 méter. Az oszlopok előtt 5 méterre egy-egy szék van. Minden oszlop első tagjának a kezében egy-egy tányér fordítva, rajta kislabda.

A játékvezető „Indulj!” vezényszavára elindulnak a versenyzők, egy kézzel tartva a tányért, rajta egyensúlyozva a labdát. Megkerülik a széket jobbról balra, és visszamennek az indítóvonalra. Ott átadják a tányért, rajta a labdát a következőknek. És így tovább. Aki már szerepelt, a sor végére áll. Az a csapat győz, amelyik először ér vissza kiindulási helyzetébe. Ha közben valaki leejti a labdát, vagy a másik kezével hozzányúlt, vissza kell mennie az indulási vonalhoz, és elölről kell kezdenie.

Kakukktojás

Melyik szó nem illik a többi közé? Indokold meg a válaszodat!

a) serény, vidám, bátor, eszes, furfangos, magas, tréfás, dolgos

b) folyó, ér, patak, domb, vízesés, tenger, óceán, forrás

Összetett szavak

A pontok helyére ugyanazt a szót helyettesítve minden esetben értelmes, összetett szót kapunk. Melyik ez a szó?

.....barát,
.....hét,
.....jutalom,
.....kiadó,
.....kereskedő

Körszámtan

A számok egy bizonyos logika szerint követik egymást

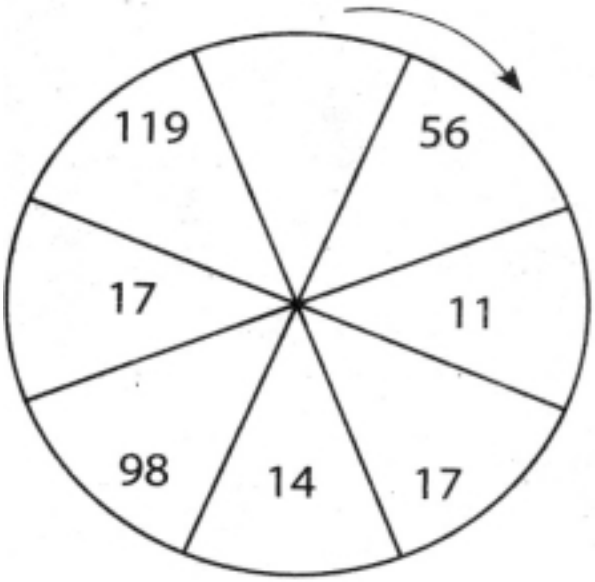

Betűjáték

Próbáld a betűket más sorrendbe rakni! Segítségül csak annyit, hogy ezeket mind megtalálhatod a saját iskolatáskádban.

1. TFEZÜ
2. DRIAR
3. ZCEURA
4. RÓAENRD
5. ZOSNET

Keresztszavak

Pótold a hiányzó betűket a vízszintes és függőleges sorokban úgy, hogy értelmes szavakat kapjál!

			K	E	J			
			Ö	L	U			
			Z	H	B			
P	R	Ó			I	D	Ő	S
F	E	L		M		Í	T	Ő
S	Z	É	T			G	Á	S
			O	A	L			
			L	D	Á			
			D	Ó	S			

Beküldési határidő: 2014. január 24.

Feladat

Küldd be a szerkesztőségbe legkedvesebb karácsonyi éneked szövegét!

Andók Veronika

Karácsony előtt

Olvad az első hó, csupa sár minden,
A szánkó is még a padláson pihen,
De a téren reggeltől fenyőfa áll
És minden ága csillogó díszre vár.

Az ablakokban este gyertyák égnek,
S az emberek szemében titkos fények.
Szájukon mosoly, kezükben csomagok,
Emlékeik között régi karácsonyok.

A faluban száncsengő hangja szálldos
És megszaporodtak a Mikulások,
A gyerekek is most egy kicsit jobbak,
És aranyos-furcsa leveleket írnak.

Karácsony jön, és bekopog csendesen,
Varázslattól megváltozunk hirtelen,
S olvadhat az első hó, lehet minden csupa sár,
A szeretet most már a szívünkben jár!

Szalai Borbála

Mesevilág

Fehér lett a kert, az udvar,
fehér lett a nagyvilág!
Mesebeli kristályoktól
mesések a kerti fák.

Csakhogy nem hó hullott rájuk,
nem is dér és nem dara…
Mesés kertbe mesés fákat
varázsolt a zúzmara.

Tóthárpád Ferenc

A hírhozó

Mikor Jézus megszületett, tiszta volt az ég,
Aprócska kis csillagtüzek égtek szerteszét.

Köztük egy, a legfényesebb, mindig arra várt,
Hogy a jó hírt meghallhassa szerte a világ.

Fényes csillag, vándor csillag – három bölcs fölött –
Reményt hozott, s reményt adott, amíg őrködött.

Aztán fénye elhalványult, de ha akarod,
Minden évben, decemberben, újra felragyog!

Mentovics Éva

Karácsonyi jókívánság

Szent Karácsony beköszöntött, pompázatos ruhát öltött,
Oly szaporán, mint a zápor, ezer csillag hull a fáról.
Örömkönnyek hullnak egyre, s pottyannak a kis kezekre,
Fenyőfánkat körbeálljuk, és egymásnak azt kívánjuk:
E szép este minden fénye adjon erőt az új évre,
Minden napja legyen ünnep, melengesse kis szívünket!

Festett grízkép: Téli udvar

Eszközök: vízalapú ragasztó, guash-festék (tempera), búzadara (gríz), ecset, ceruza.

1. Alapozzatok kékre szivacs- hengerrel egy rajzlapot!
2. A festék megszáradása után a ceruzával rajzoljatok egy képet a lapra!
3. Ragasztózzátok be a képet és szórjatok rá jó bőven grízt!
4. Rövid száradás után fordítsátok oldalra a lapot, szórjátok le róla a felesleges grízt!

Quilling szív készítése

A szív elkészítéséhez szükségünk van egy papírcsíkra. A képen látható szívecske origami papírból készült; a rövidebbik oldalával párhuzamosan vágtunk egy csíkot. Minél vékonyabb csíkot tudunk vágni, annál szebb szívet tudunk készíteni.

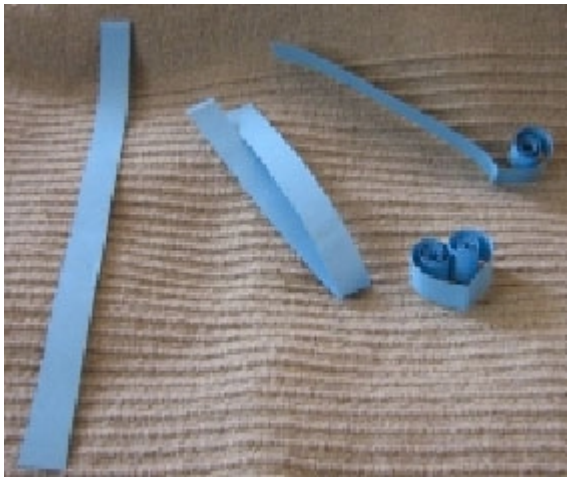

A csíkot félbehajtjuk.

Mindkét oldalán befelé tekerjük a papírt.

Ha elengedjük a papírt, akkor az kiugrik, így szép kunkori formát kapunk.

Ha több szívet készítünk, akkor egymás mellé ragasztva akár virágot is formázhatunk belőle egy képeslap elejére.

Ha zöld papírból, különböző hosszúságú csíkokból alkotjuk, akkor akár fenyőfa is készülhet belőle karácsonyi üdvözlőlapra.

Szobadekoráció: Madárkák

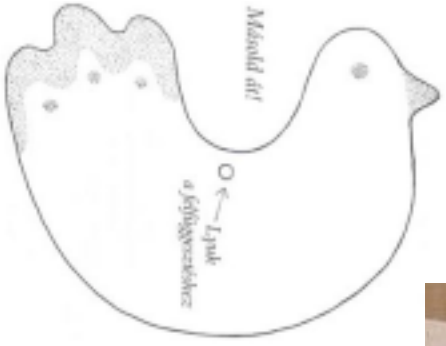

Hozzávalók: színes karton, zsinór, dióhéj, arany- vagy ezüstfesték, ragasztó

Elkészítés: a madársablont átrajzoljuk a színes kartonra, kivágjuk a kontúrok mentén, két oldaláról egy- egy fél diót ragasztunk rá, kifestjük színesre, zsinórt fűzünk a lyukba, és felfüggesztjük a szobában, vagy akár karácsonyfadísz lehet!

Mentovics Éva

Mióta van csillag a karácsonyfák csúcsán?

Egyszer, réges-régen, egy teliholdas decemberi éjszakán, amikor milliónyi csillag ragyogott az égen, néhány egészen apró kis csillagocska pajkosan játszadozott az öreg Hold mellett. Remekül érezték magukat. Huncutkodtak, viháncoltak, csintalankodtak.

Addig-addig rosszalkodtak, amíg az egyik kis csillagot valamelyik társa véletlenül alaposan oldalba lökte.

– Bocsánat, nem volt szándékos! – mentegetőzött a kis rosszaság.

– Segítség! Kapjon el valaki! – kiáltotta ijedten a szegény pórul járt csillagocska. De sajnos már senki sem tudott utána nyúlni. Elveszítette az egyensúlyát, és elkezdett zuhanni lefelé. Zuhant, zuhant egyenesen a Föld felé. A társai egyre távolabb kerültek tőle. Ő pedig rettenetesen félt, mert ilyen még soha sem történt vele.Lehet-e még annál is rosszabb, hogy lepottyant, és elveszítette a társait?

Hosszú ideig csak zuhant, zuhant lefelé, ám egyszer csak valami érdekes dolog történt. Mintha valaki kinyújtotta volna érte a karját. Egy enyhén szúrós, zöld valami alányúlt, és elkapta. A kis csillagocskának fogalma sem volt róla, hogy mi történt? Éppen egy fenyves erdőbe pottyant le. Az enyhén szúrós zöld valami pedig egy hatalmasra nőtt fenyőfa volt.

– Nem tudom, hogy ki vagy, de kérlek, segíts nekem, hogy vissza tudjak menni a barátaim közé! – könyörgött a kis csillagocska, és olyan kedvesen mosolygott, amennyire csak tudott a történtek után.

– Én vagyok az erdő legöregebb fenyőfája – recsegte kedvesen az öreg fenyő. Már nagyon sok mindent megértem. Évtizedek óta csodállak benneteket, hogy télen-nyáron milyen ragyogóan, fényesen tündököltök ott az égbolton. Szóval sok mindent megértem, de ilyen még soha sem történt velem, hogy egyikőtök az ölembe pottyant volna. De ha már így esett, nagyon szívesen megpróbálok neked segíteni, hogy visszakerülj az égboltra.

– Előre is nagyon köszönöm neked, kedves fenyő! – hálálkodott a kis csillag.

– Még ne köszönj semmit sem! Megteszek minden tőlem telhetőt, de biztosat nem ígérhetek – mormogta kedvesen a fenyőfa. Középső ágai egyikével megfogta a kis csillagocskát, és jó nagy lendületet vett... A kis csillag szállt, szállt egy ideig felfelé, majd lelassult… és visszapottyant a fenyő ágai közé. A vén fenyő még jó néhány kísérletet tett, hogy visszahajítsa a pórul járt csillagocskát, de sajnos nem járt sikerrel.

– Látod, te árva kis csillagocska, nem tudok rajtad segíteni. Annyit azonban megtehetek, hogy felültetlek a legmagasabb ágam hegyére, úgy talán egy kicsit közelebb leszel a barátaidhoz.

– Jól van – szólt búslakodva a kis csillagocska. – Mindenesetre köszönöm, hogy megpróbáltál segíteni.

Az öreg fenyő pedig gyengéden megfogta, és feltette a csúcsára. A kis csillagocska egy ideig búslakodott, majd lassan beletörődött a sorsába, és elkezdett ugyanolyan fényesen, szikrázóan világítani, mint ott fenn, az égbolton... Amikor az égből a társai megpillantották, hogy milyen csodálatosan mutat a kis csillagocska ott lent a havas tájon, a hatalmas fenyőfa csúcsán, nyomban irigykedni kezdtek rá.

– Nézzétek csak, milyen jól fest a mi kis barátunk ott, azon a szép, zöld fenyőfán! Mennyivel jobb helye lehet ott neki, mint itt nekünk! Talán még a fénye is sokkal szikrázóbb, mint amilyen korábban volt!

Addig-addig csodálták a kis csillagocskát ott lent, a havas fenyőfán, mígnem elhatározták, hogy ők is leugranak. Azon az éjszakán rengeteg csillag hullott alá az égből, hogy egy-egy szép, zöld fenyőfa csúcsán folytathassa a ragyogását.

Néhány nap múlva favágók érkeztek az erdőbe. Nagyon elcsodálkoztak a látottakon, de egyben örültek is, mert ilyen fenyőfákkal még sohasem találkoztak. Ki is vágták mindegyiket, hogy majd feldíszítve karácsonyfaként pompázhassanak a házakban. Az égbolton tündöklő csillagok pedig ámuldozva figyelték, hogy mi történik a faluszéli fenyves erdőben?

Elérkezett a karácsony. Minden házban fények gyúltak, és igazi ünnepi hangulat költözött az otthonokba. Az égen ragyogó csillagok kíváncsiskodva tekintettek be az ablakokon. Azonban amit ott láttak, minden várakozásukat felülmúlta. A csillagbarátaik már nemcsak egy egyszerű zöld fenyőfa csúcsát díszítették, hanem egy-egy pompásan, csillogóan feldíszített karácsonyfán ragyogtak. Az emberek körbeállták, csodálták, és énekszóval köszöntötték őket.

Az égen tündöklő csillagok ekkor határozták el, hogy minden karácsony előtt leugranak egy-egy fenyőfára, hogy nekik is részük lehessen ebben a pompában, és szeretetteljes fogadtatásban. Azt pedig, hogy kit érjen ez a megtiszteltetés, minden decemberben sorshúzással döntik el. Azóta díszíti csillag a karácsonyfák csúcsait.